

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Серафима Криган Ельвіра Кодря

Спілкування на українській мові

БУКВАР

I клас

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Серафима Криган Ельвіра Кодря

Спілкування на українській мові

БУКВАР

I клас

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

© E.D.P. 2018. Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii Didactice și Pedagogice, București. Orice preluare, parțială sau integrală, a textului sau a materialului grafic din această lucrare se face numai cu acordul scris al editurii.

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.
Str. Spiru Haret nr. 12, sector 1, cod 010176, București
Tel.: 021.315.38.20
Tel./fax: 021.312.28.85
e-mail: office@edituradp.ro
www.edituradp.ro
Librăria E.D.P.: Str. Gen. Berthelot nr. 28-30

Comenzi pentru această lucrare se primesc:

- prin poștă, pe adresa editurii
- prin e-mail: comenzi@edituradp.ro
comercial@edituradp.ro
- prin telefon/fax: 021.315.73.98

Redactor: **Mihoc Lucia**
Coperta: **Otilia-Elena Borș**

Deșteaptă-te, române!

Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПІДРУЧНИКА

Дорогі учні! У ваших руках – Буквар.
Він допоможе вам навчитися писати, читати та розмовляти на українській мові. На його сторінках вас чекають відомі і невідомі герої. Знайомтесь з ними, грайтеся з ними, складайте свої розповіді за малюнками, а найголовніше – вивчайте букви. Завдяки їм ви пізнаєте чарівний світ людської думки і фантазії. Отож, сміливіше в дорогу!
Хай щастить вам!

Обкладинка підручника

Автори підручника _____

Назва підручника _____

Видавництво _____

Сторінка навчання

Сторінка повторення

Сторінка оцінювання

Умовні позначки:

 – речення

 – слово

 – склад, наголос

 – голосний

 – приголосний твердий

 – приголосний м'який

 – приголосний пом'якшений

 – поради

 – словник

– АМІ static, de ascultare activă și observare dirijată a unei imagini semnificative

– Activitate animată (filmuleț sau scurtă animație)

– Activitate interactivă, de tip exercițiu sau joc, în urma căreia elevul are feedback imediat

Шкóла. Клас

Шкóла. Учiтель. Дiти. Учнi. Учeнь. Учeниця. Вчiтелька.

Ось i школа, ось i клас,
Вiн давно чекає нас.

Сприймання на слух нових слiв. Вмiння повторювати за вчителем.

Вітання. Знайомство

Привіт! Дóбрый день! Дякую! Прóшу! Будь ласка! Прóхóдьте!
До побáчення!

– Скажи, будь ласка, як тебе звать?
– Давайте познайомимось, погляньте, скільки нас: Сашко,
Катруся, Тетянка, Світланка і Тарас.

Ознайомлення з графічною схемою речення. Формули етикету.

„Ріпка”

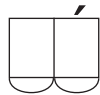
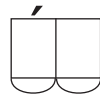
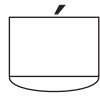
Дід, ба́ба, грядка, ріпка, посади́в.

Тягну́ть, тягну́ть – витягну́ти не могу́ть.

Слухання і розрізнення нових слів. Склад. Поділ слів на склади.

Кіт, мішка, кліче, ка́же, вну́чка, росла́, тя́гне, рука́ми, плече́.

Тягну́ть, тягну́ть – ви́тягнули рі́пку.

Переказ змісту казки з допомогою вчителя. Розігрування за ролями.

Дитячі ігри

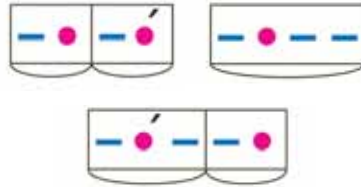
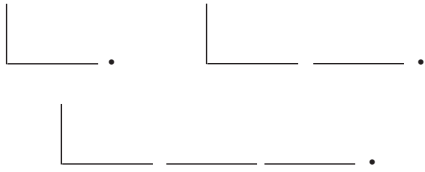

Канікули. Бігає. Діти граються. Гойдається на гойдалці.
Стрибає.

Мої руки незупинні
То у фарбі, то у глині.
(П. Осадчук)

Правильна вимова слів зі звуком [г]. Графічна схема слова, речення.

„Коза́ і се́меро козеня́т”

Коза́. Пішла́. Вовк слухає. Неслухня́ний. Козеня́та відчині́ли дві́рі.

Казочка перед сном
В ко́жнім до́мі під вікно́м
Де́сь живе у нірці́ гно́м.
(П. Ребро)

Переказ змісту казки за допомогою вчителя. Розігрування за ролями.

Кольори. Лічба

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Червоний, оранжевий, зелений, фіолетовий, голубий, жовтий, синій.

У веселки сім доріг,
Всі хуленько я пробіг,
Потім олівці я взяв
І її намалював. (Т. Петровська)

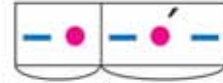
Голосні звуки. Приголосні тверді й м'які. Їх вимова та розрізнення.

Горód

____. ____ ?

_____!

Горód. Що ростé на цьому горóді?
Що збираé бабúся? Бабúся збираé огiрki?

На горóді восени
Лежать жовтi кабачки,
Прив'язанi за хвости,
Щоб не думали втекти.

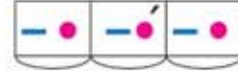
Розвиток аудiативних умiнь. Интонування речень. Поширенi речення.

Сад

_____.

_____!

Яблука, груші, сливи, горіхи, виноград, айва. Сад великий!
Сад багатий!

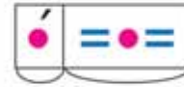
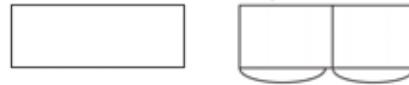
По дорозі їжак біг,
Ніс сім яблук на пиріг,
Одне впало, покотилось
Скільки яблук залишилось?

Розвиток оперативної пам'яті. Озвучування схем. Види речень.

О́сінь

____. ____ ____ ?

____ !

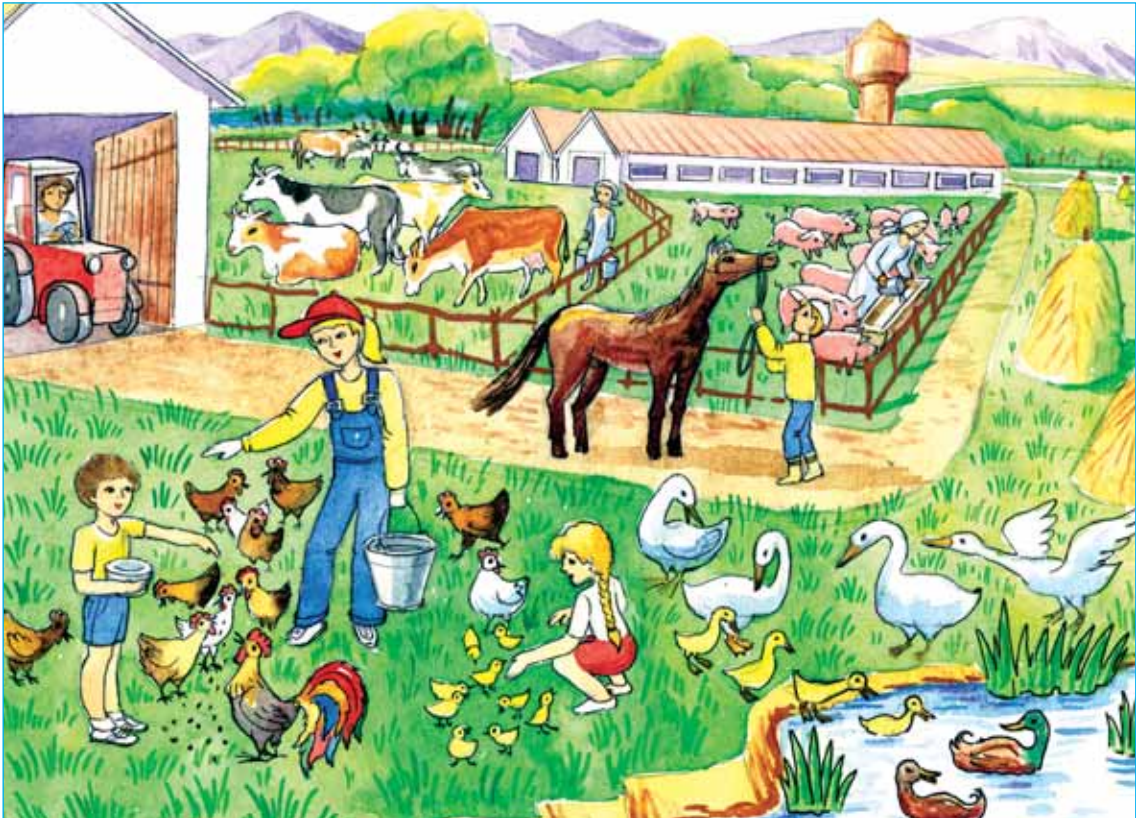
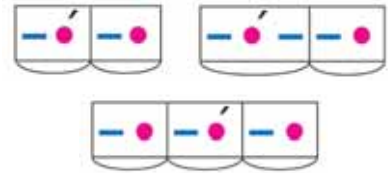
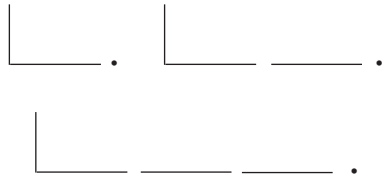
О́сінь. О́сінь прийшла́. О́сінь прийшла́?
Прийшла́ о́сінь! Збирають фру́кти.

Восени врожай збирають
На городах і в садках,
Груші, яблука звисають
На тонесеньких гіллях. (Г. Шевчук)

Визначення та вимова слів з м'яким знаком.

Ферма

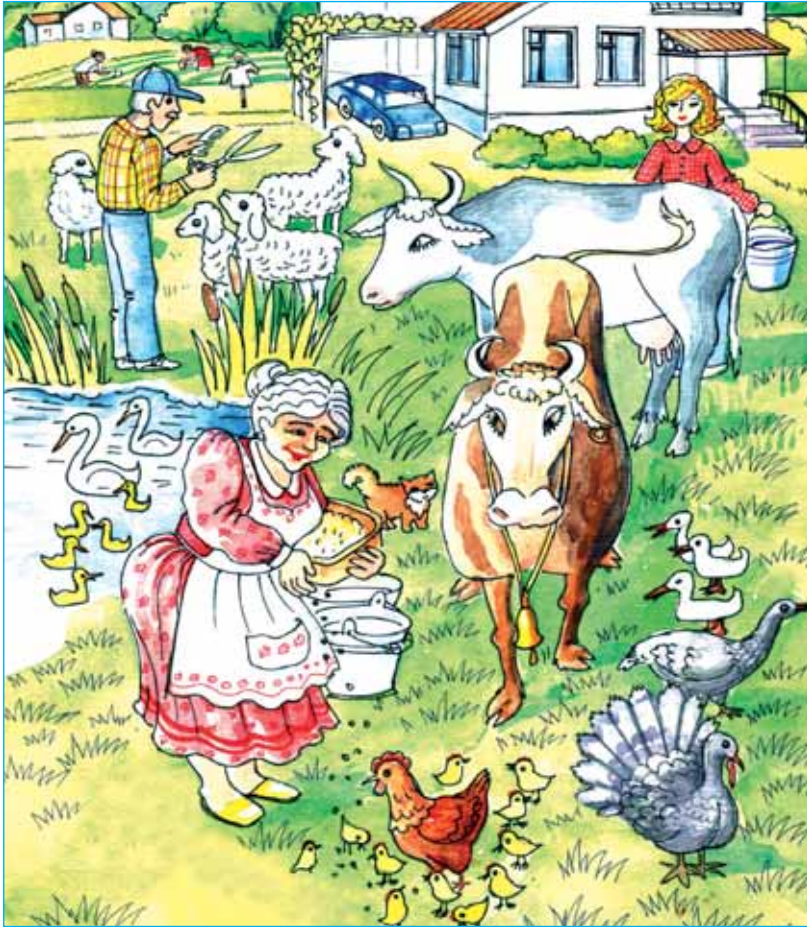
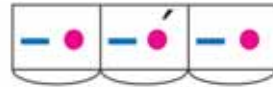
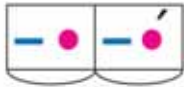

Птахі. Василь годує курей. Качки плавають. Півень співає.
Тварини. Свійські.

Поросятко хоче їсти,
Не знаходить собі місця.
Каші я йому зварю.
Поросятко скаже: – Хрю!

Розвиток усного мовлення. Складання слів, речень за поданими схемами.

Селó

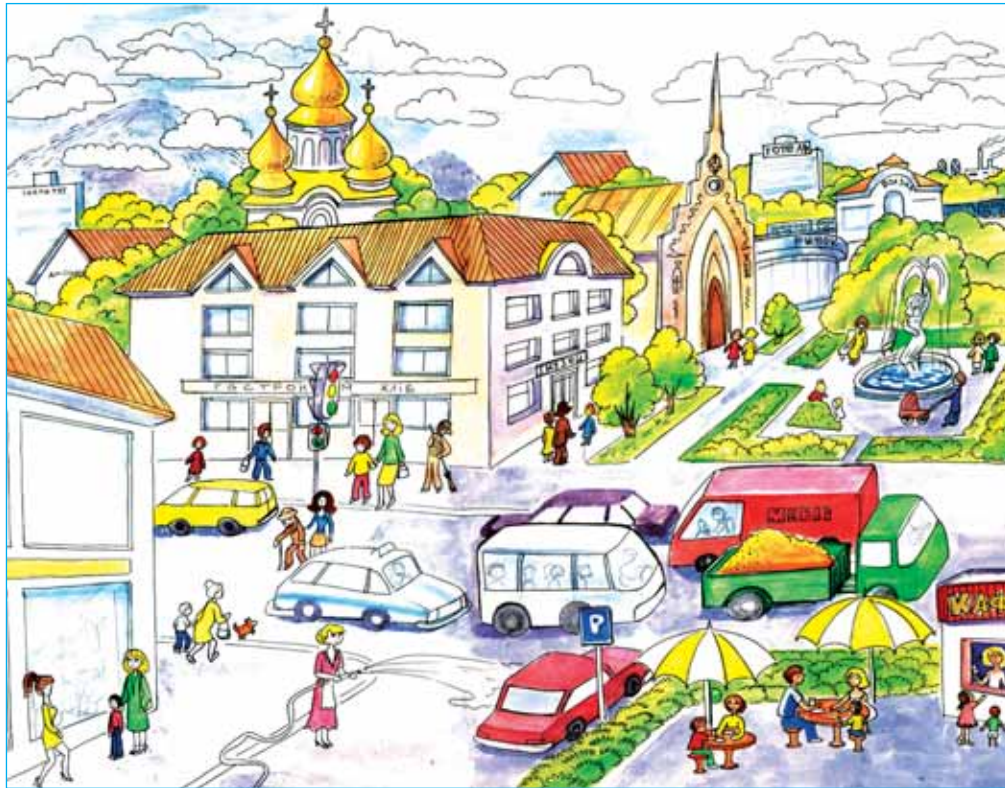
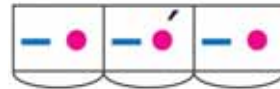
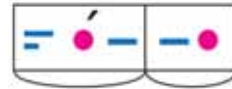
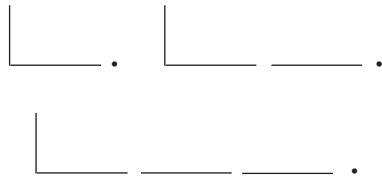
Селó. Дім. Красівий будинок. В óзері гúси. Батькí доглядáють тварíн.

Мала з села вола вела.
В село вил малу вів.
(Скоромовка)

Слухання. Бесіда на визначену тему. Звуковий аналіз слів.

Місто

Місто. Широкі вулиці. Високі будинки. Площа. Тролейбус.
Трамвай. Театр.

У літак сідає лис.
З міста він летить у ліс.
А лисиця й лисенята
Виглядати будуть тата.

Збагачення та активізація словникового запасу. Чітка вимова слів.

Народні звичаї

_____?

_____!

Велікдень. Христос воскрес! Різдво. Гірні колядки? Новий рік. Щедрівка.

Святий добрий Миколай,
в нашу хату завітай,
подарунки вночі дітям розкладай...

Вміння складати монолог і діалог про державні та родинні свята.

Повторення

1. Вгадай, до яких казок малюнки?

2. Дай відповідь на запитання хто це?

3. Дай відповідь на запитання що це?

4. Назви, який колір?

5. Склади речення за схемою.

_____. _____ ? _____ !

Практичне використання засвоєних знань за допомогою вчителя.

Перевір себе

1. Склади речення за малюнками.

2. Вибери потрібне питання: **який? яка? які?** Дай відповідь на нього.

3. Знайди зайве. Чому ти так думаєш?

4. Скажи, хто що робить?

Поглиблення навичок самостійної роботи з підручником.

a

[a] а

а

а аа

а

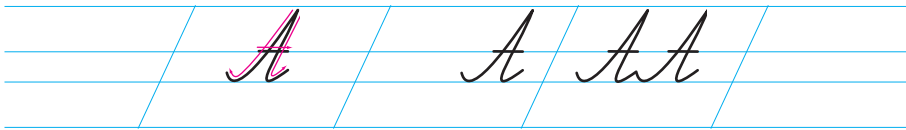

айва́
абрико́с
лі́кар
мали́на
гру́ша

Айстра квітне у саду,
Аір у лузі я знайду.
(Олександр Олесь)

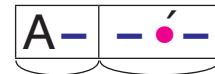
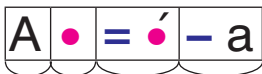
Розрізнення на слух мовних одиниць. Регулювання дихання.

А-а-а-а!

Аа́-аа́-аа́!

Аа́-аа́-аа́.

Алін
Алі́на
А́лла
Андрі́й

В океані я живу,
Зуби є та не жую,
Що зустріла – те ковтнула,
Це тому, що я

Друкована та рукописна літера а. Написання великої літери в іменах.

a

y

[y] y

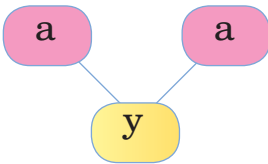
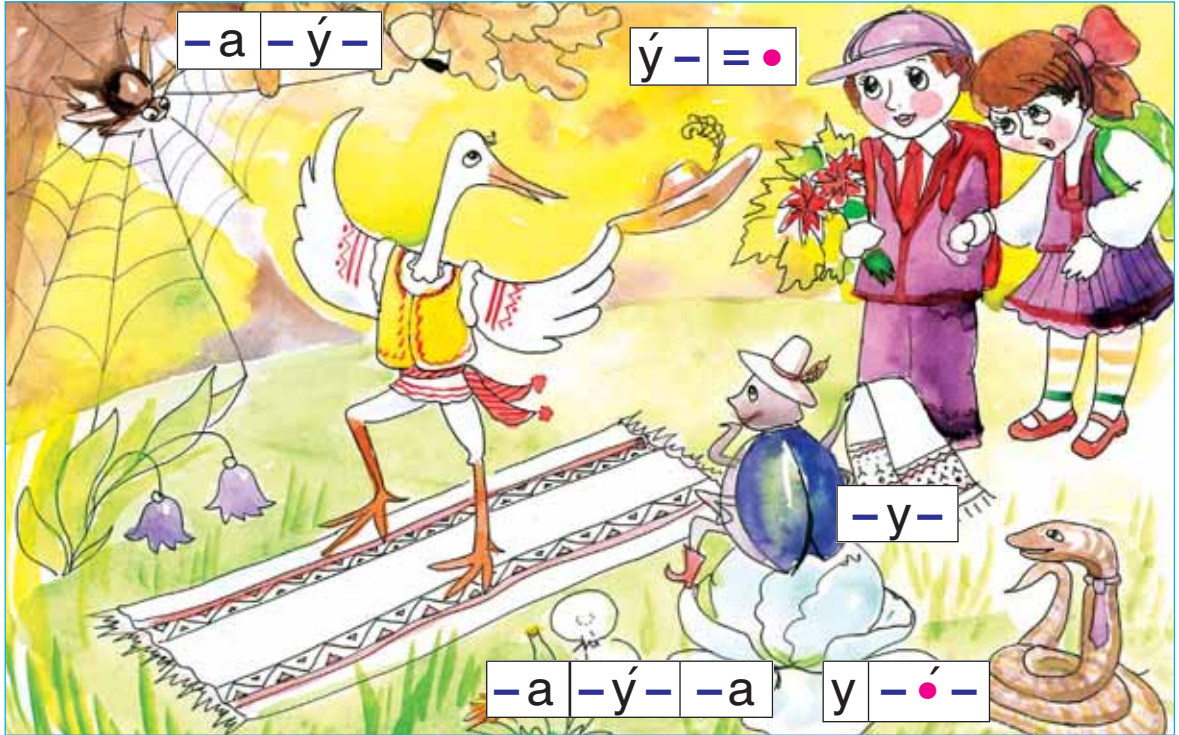
y

yy

ay

ya

ay ya

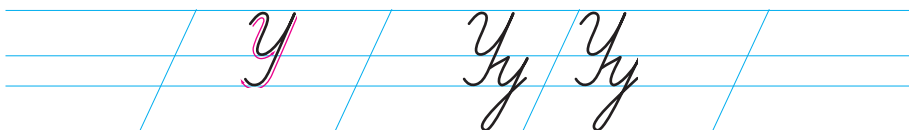
_____ .

_____ .

уда́в
жу́к
жураве́ль
ду́плó
кульба́ба

рушні́к
екскурсія́
сúмка
ку́щ
жо́луді

Визначення на слух кількості складів. Повторювання за вчителем.

Ууу-ууу-ууу!

Ау! Ау! Ау!

Уа! Уа! Уа!

Уляна
Ульма
Устина
Україна

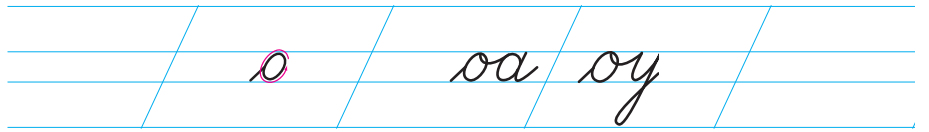
Він нам, як мама дорогий,
Він хоче нас навчити
Любити край чудовий свій,
Це – мудрий наш учитель.

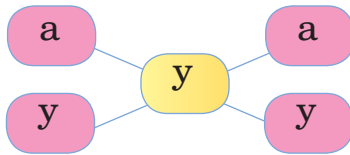
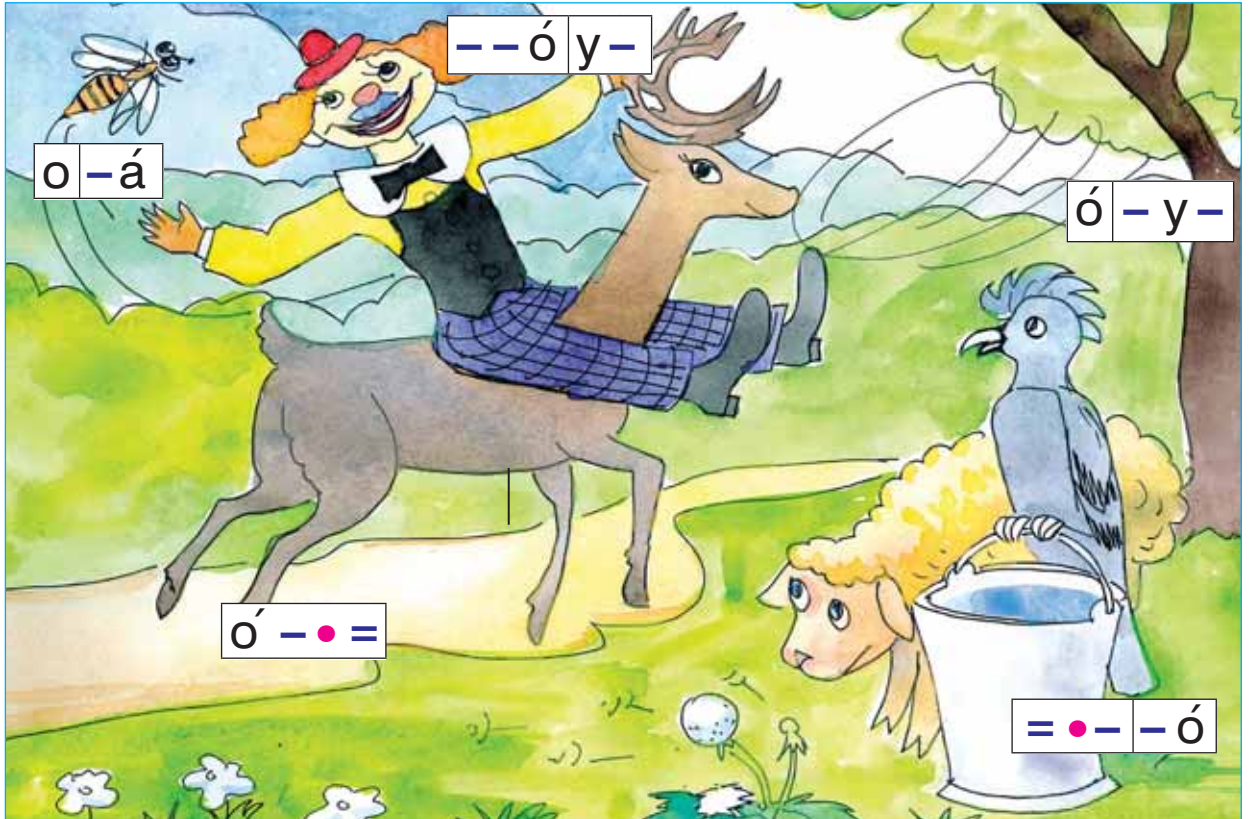
Правильне читання. Написання букви у з дотриманням вимог.

a
y
o

[o] O

oa ao oy yo

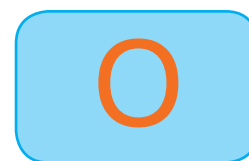
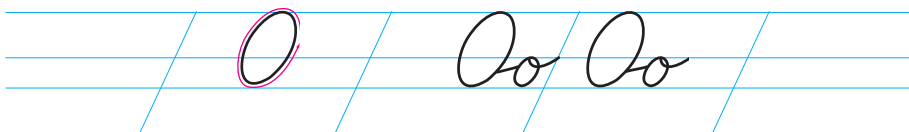

_____ .
_____ .

осá
о́ко
орéл
о́дуд
о́сінь

клóун
олівці́
окуля́ри
де́рево
відрó

Визначення на слух кількості звуків у слові. Інтонування речень.

Ора́дя

О-о-о!

У-о-а!

А-у-о!

О́ля
О́лег
О́лт
Ора́дя
Оде́са

Стали гости на поріг.
І на носа зразу – плиг.
І не просять пригощати
Дай газету почитати.

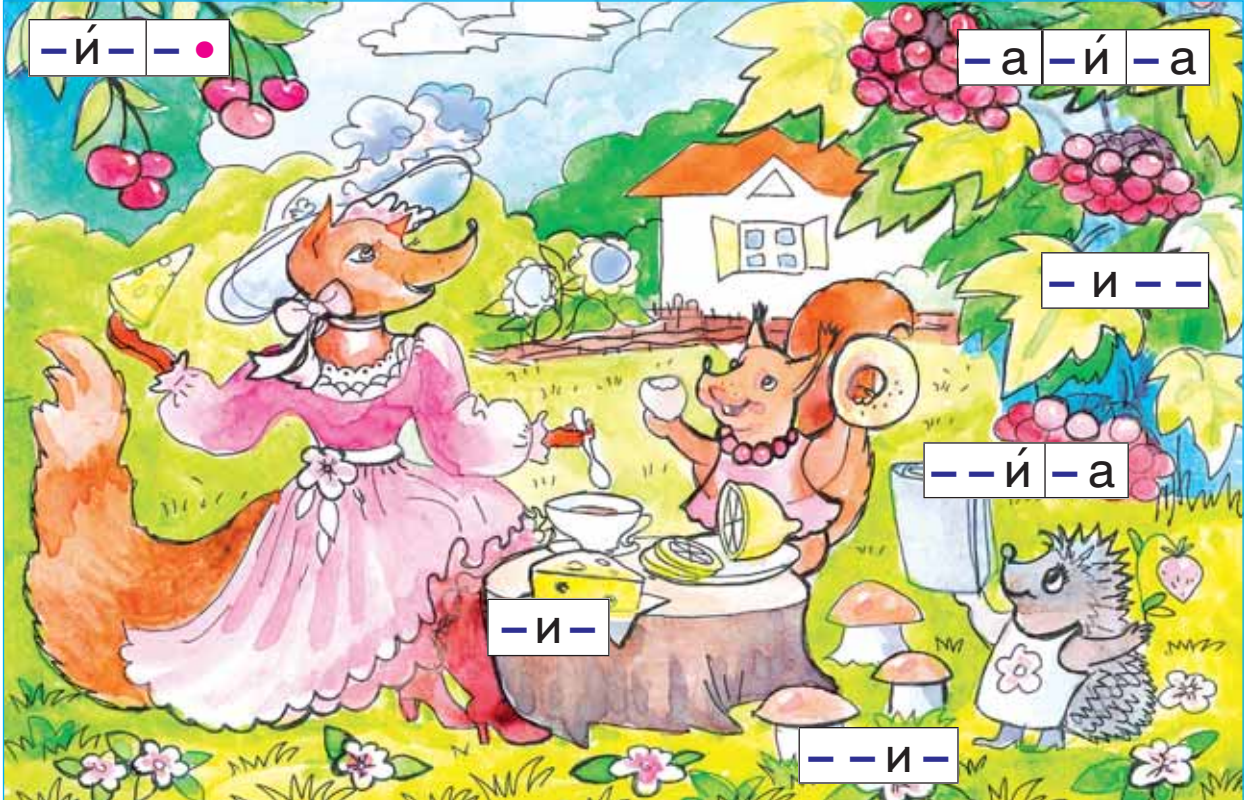

Читання. Правильне розташування великої та малої букви у рядку.

[и] И

иа аи иу уи ио ои

-и-

-и-і

лис
лисіця
кніга
лимон

каліна (кущ)
каліна (плід)
горобіна
гриб – грибі

Слухання і чітка вимова складів та слів зі звуком [и].

и му мо

И

А
У
О
И

_____ у _____. О, _____ !

А _____ . _____ .

-а -і -а

-а -і -а

о -і -а

И великої нема,
Слово **и** не почина.
В кінці слів вона буває
Й серединку любить.

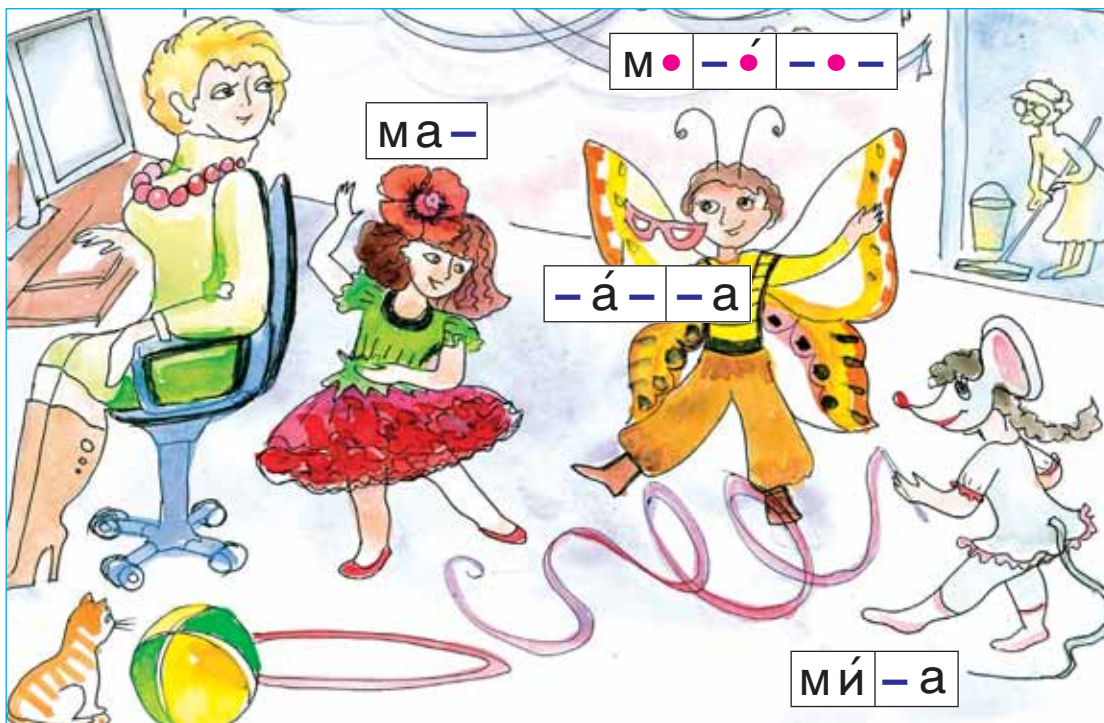

Самоконтроль під час читання і написання букви **и**.

[М] М

ам – ма ум – му ом – мо им – ми

ма – ма

ма – му

ма – мо

ма – ми

ма – ма

ма – му

ма – мо

ма – ми

мама

маму

мамо

мами

мама
маска
метелик
миша

монітор
м'яч
намісто

Повторення за вчителем відкритих та закритих складів.

М Мама мама

М

А
У
О
И

М

О, ма́ма! Ма́мо, ма́мо!

____, мамо, ____

Ма-і-а

Ма-ім

Ма-о

Ма́рія
Міха́й
Мико́ла
Мараму́реш
Мама́я

Ма – ма – ма – молока ... (нема)
Мо – мо – мо – зараз ... (подамо)

Написання букви м з дотриманням вимог до ширини і висоти.

а
у
о
и
м
і

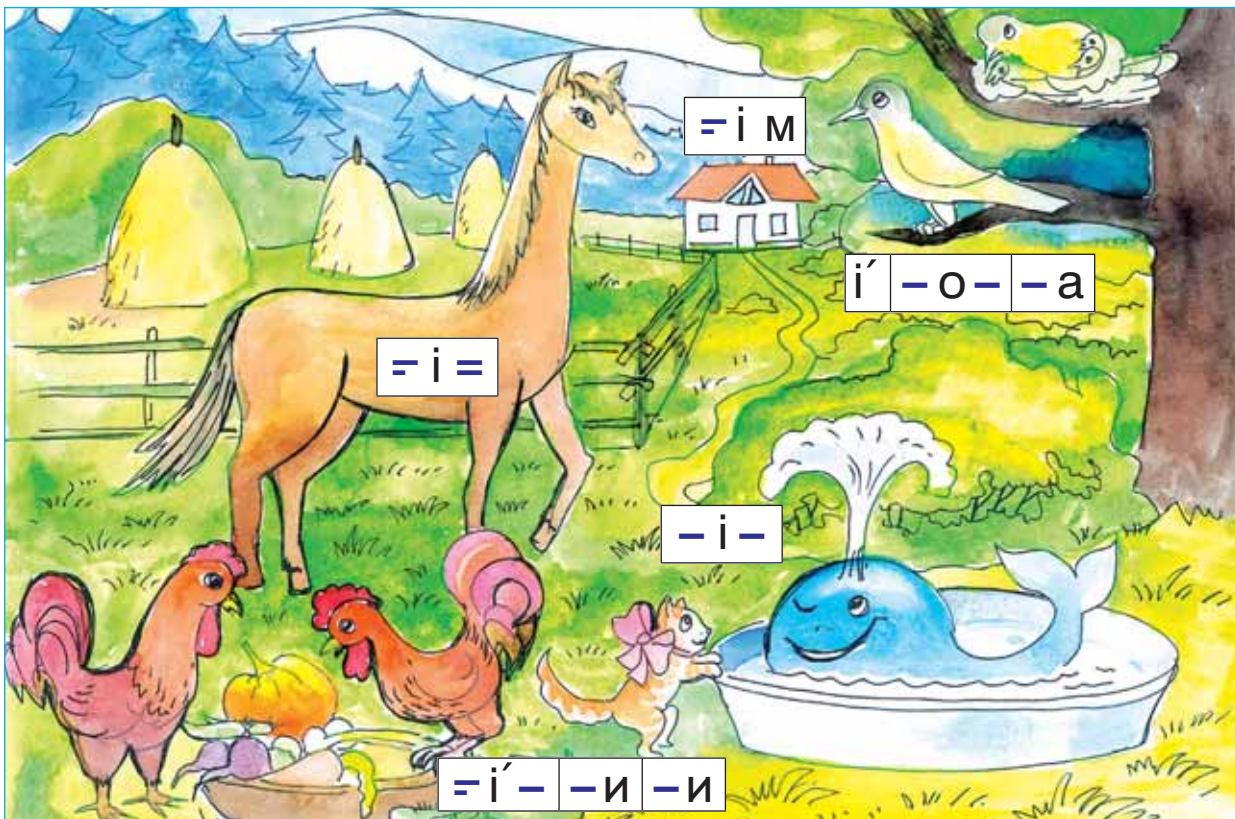
[i] і

і ім мамі

! =

ім – мі ма му мо ми

ма́ма
ма́му

ма́мо
ма́ми

ма́мі

_____!

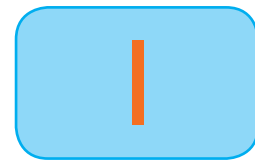
і́волга
півни́ки
кінь
кві́тка
літа́к

І співає всі пісні
І веселі і сумні.
Над собою крапку носить
І нічого в нас не просить.

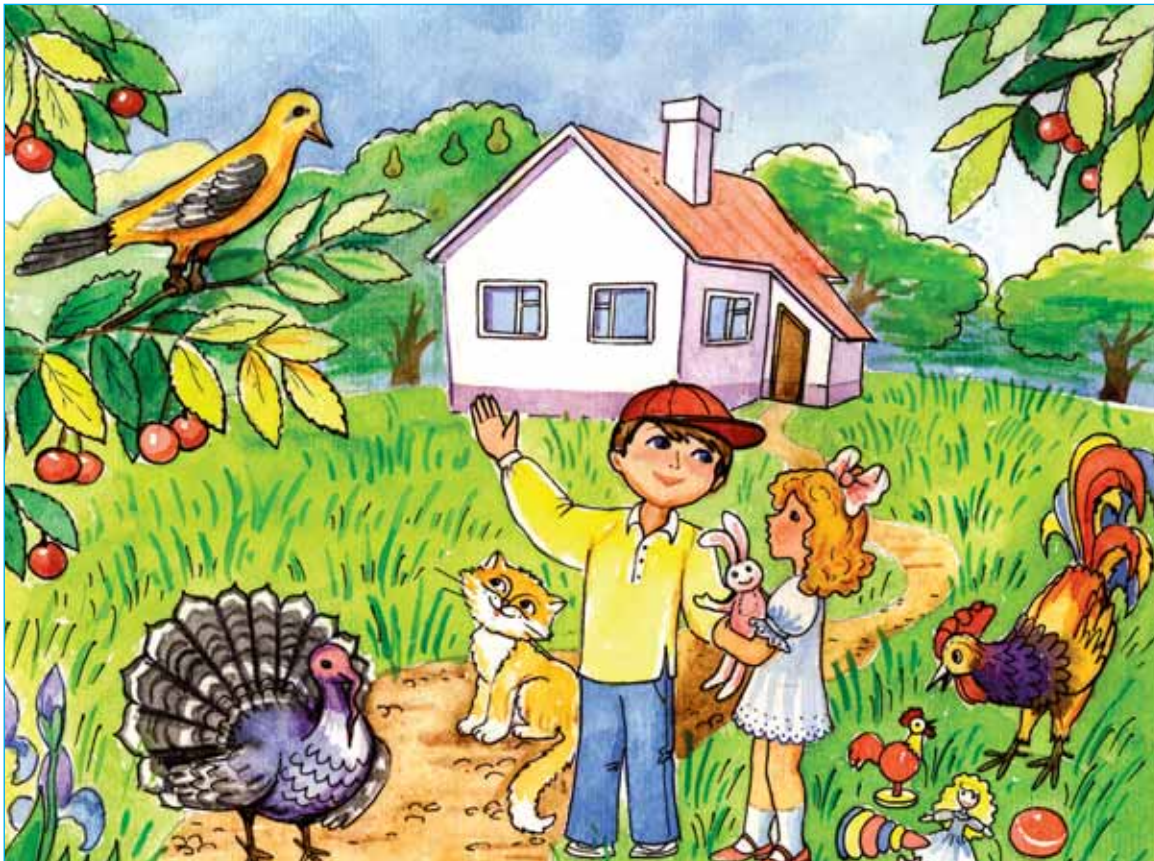

Визначення на слух кількості складів. Читання слів з різною інтонацією.

І Іу Іу

А
У
О
И
М

І - а -

І - і - а

І - о - а

_____ . _____ .

Ігор
Ірина
Інга
Інна
Ілля

З и я плаваю у морі,
З і - люблю мишей
в коморі.

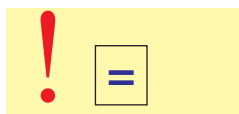
Читання і написання малих і великих букв. Велика літера в іменах.

а
у
о
и
м
і
н

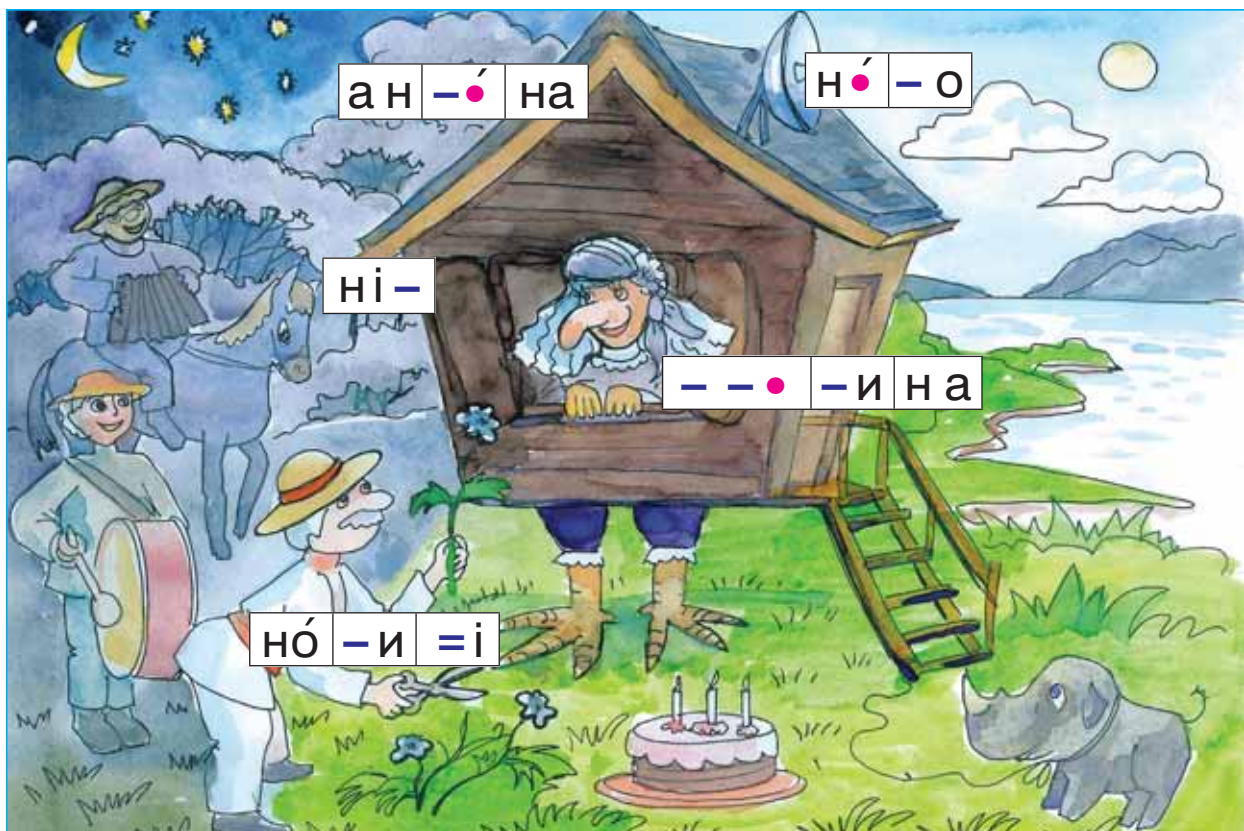
[н]
[н'] Н

н на ні нам

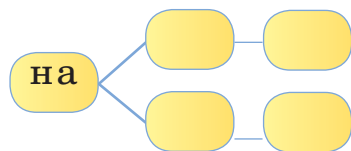

на ну но ни ні

на
но

нам
ним

нам
нога
небо
он
день

антена
барабан
драбина
диван
сукня

Виокремлення і вимова звуків [н], [н'] у різних словах.

Н Ніна і Нонна

Н

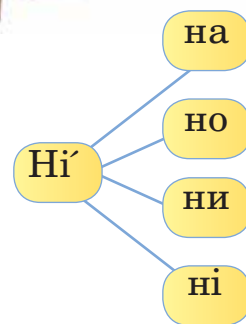
А
У
О
И
М
І
Н

Он Нонна і Ніна.
У Нонни

– Ніно, на

Нонна _____, а Ніна _____.

Наталі́
Не́ля
Нісіпі́т
Невода́рь
Насауд

– Чи це буква, чи драбина? –
Дивувалася дитина.
Ну, якщо один щабель,
То, звичайно, буква **Н**.

Читання слів та речень. Уважний запис слів із великою **Н**.

а
у
о
и
м
і
н
в

[в] В

в в в во ов

ва ву во ви ві

вона
вони
воно

вів
нові
вівів
новина

нам – вам

він

3 2 1
М а н

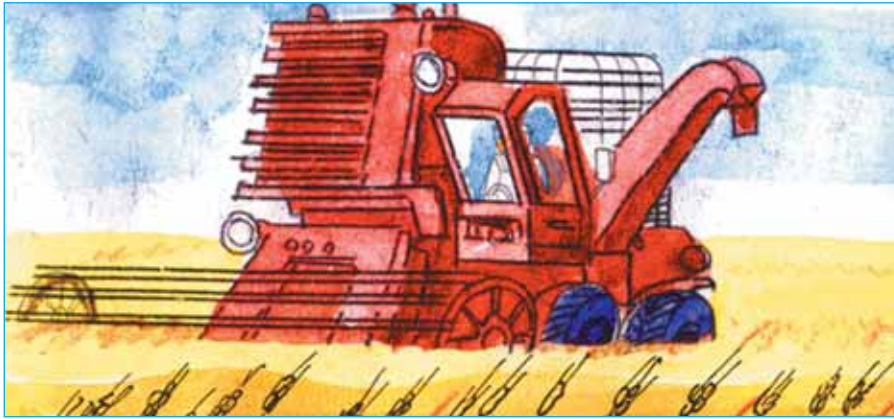
мова
нова
нові
новина

ніва
комбайн
веселка
дивляться

Виокремлення на слух мовних одиниць. Повторення за вчителем.

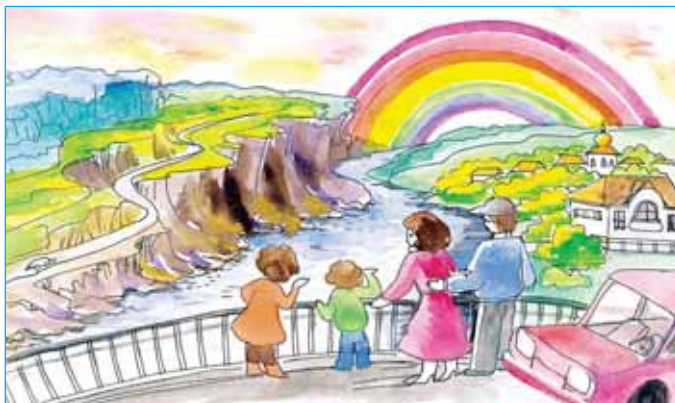
В Вони на ниві.

В

Он нiва. На нiвi

Ивiн вiвiв на нiву

Вi - а

Вi - - о -

Вi - á = i =

Вiктор
Валентiна
Вiлча
Васлуй
Врiнча

В буквi В,
Напевно, вата,
Бо ця буква товстувата.

Читання слiв нескладної структури. Особливостi написання слiв.

а
у
о
и
м
і
н
в
л

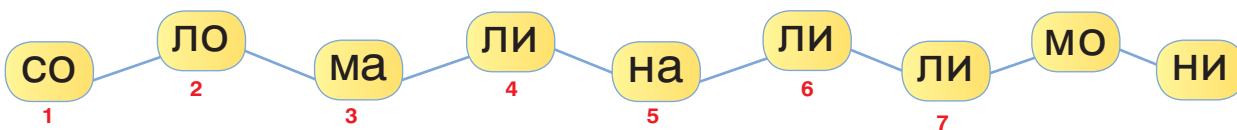
[л] Л

ла лу ло ли лі

ла́н – лані́
на
лану

лі́ла
налі́ла
лові́!
лові́ла
ліло́ві

– Лелеки, лелеки,
Куди ви літали?
– Далеко за море, –
Лелеки сказали.

Виокремлення і вимова слів зі звуками [л], [л´].

Л Ліна

Л

А

У

О

И

М

І

Н

В

Л

Лугож

Ліна, Аліна і Ніла у _____ .

– Ліно, Ліно, на лимони!

– Ніло, лимони лілові?

– Ні, лимони .

Аліна малá.

Ніла _____ лимон Ліні.

Лучія
Лучіан
Лаура
Ліліана
Лугож

Летів гість
З дальніх міст –
На все небо
Білий хвіст.

Уважність під час написання малих і великих літер.

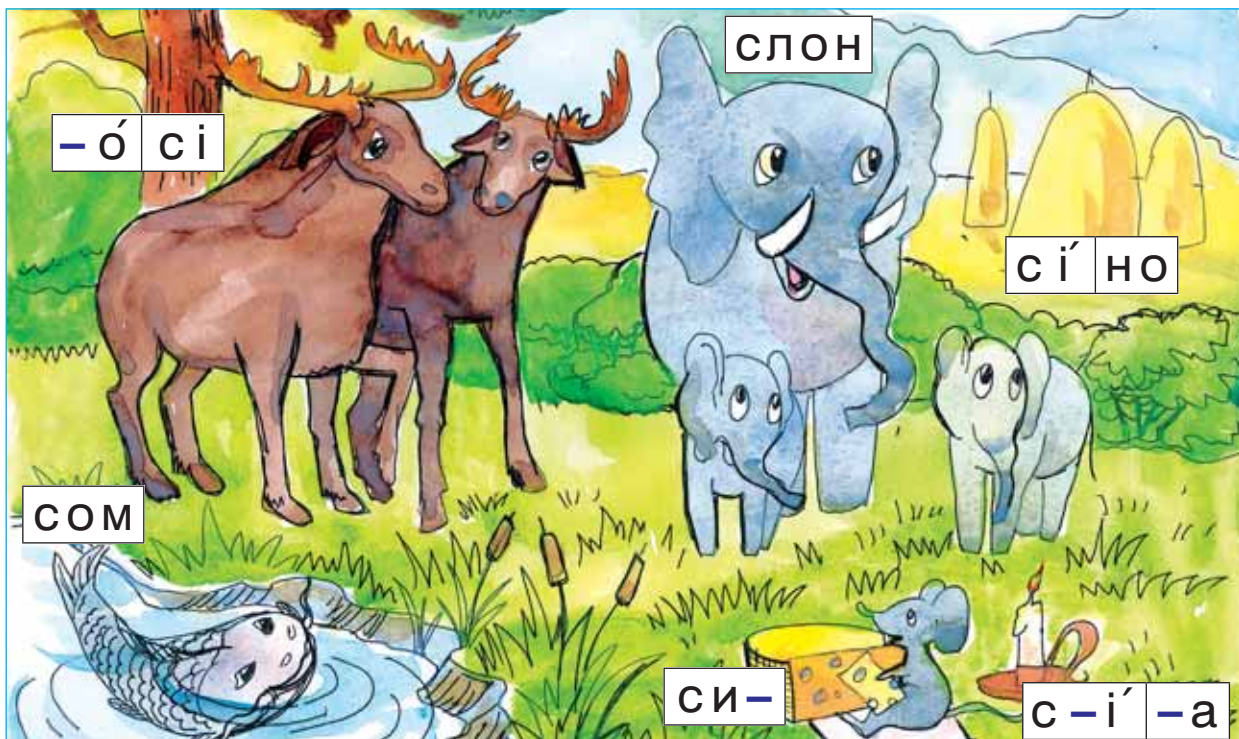
а
у
о
и
м
і
н
в
л
с

[с]
[с'] С

с са су со син

са су со си сі
сам сум сом сим сім

сосна́ – со́сни
сли́ва – сли́ви

син – сині́
слон – слоні́

ніс
нас
сіні

сон – сом

сіно сіни

свічка
сир
сосна́
лист
лось

Буква С як місяць в небі,
Як маленький серпик в полі,
Як окраєць хліба теплий,
Кавуна шматок солодкий.

Читання слів і складів за допомогою вчителя. Місце звука [с] у слові.

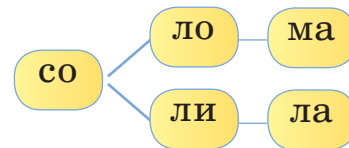
С / Сабва і Сабва у лісі.

С

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С

Ми і ма́ма у лісі
– Ма́мо! У лісі со́сни?
– У лісі со́сни, ло́сі...
– Інно! А он і лис!

Сабрі́на
Сорі́н
Сібі́у
Сіре́т
Сіге́т

Уночі гуляє,
вдень спочиває.
Має круглі очі,
бачить серед ночі.

Виразне читання. Удосконалення навичок самоконтролю при письмі.

[к] К

к

калина коса

ка кі ко ку ки

ка́ва

коса́

клас

квас

віно́к

ві́ник

сіно

сінокі́с

калі́на

каліно́ва

лісо́к

лісні́к

кіт
ко́ло
ко́лос
вікно́
літа́к

лісо́к
лісні́к
віно́к
ві́ник
хло́пчик

Виокремлення звуку [к] у складах, словах. Поділ слів на склади.

К Клава коло вікна.

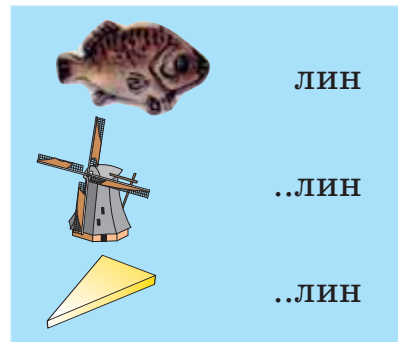
К

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К

Крайова

Килина Килинка
Оксана Оксанка
Микола Миколка
Кирило Кирилко

Клуж
Констанца
Калафат
Ковасна
Кимпулунг

Буква **К**, буква **К**,
Ой, яка вона швидка!
Наче хлопчик,
Знявши руку, витинає гопака.

Творення і читання нових слів. Графічне відтворення почутого.

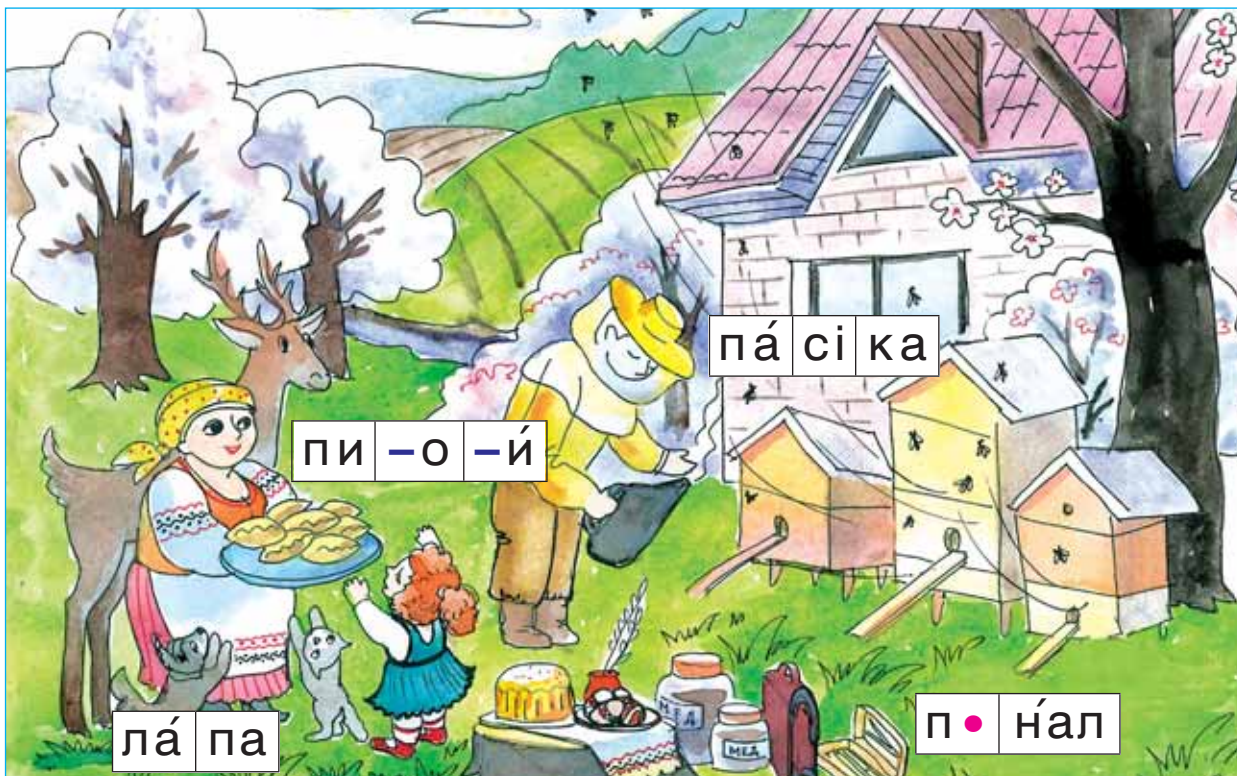
а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п

[п] П

п пилка писанка

па по пу пи пі

пи-са-ла
лі-пі-ли
сі-па-ла

са-па
са-па-ла
са-па-ли

ніс
по-ніс

спі-ла
по-спі-ла

пáсіка
пенáл
пíлка
ліпа
півники

Пугач хвалиться пінгвіну:
Півень дав мені пір'їну.
Причеплю, причепурюся,
Потім паві покажуся. (О. Кононенко)

Самостійне формулювання речень. Визначення кількості слів у ньому.

П Пилип

П

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К
П

Поліна і Пилип

Поліна і Пилип писали:

– Мила, мамо! Ми у пана Панаса і пані Полі.

У пана і пані полили

Пашкaнь
Пятра-Ня́мц
Пітешть
Пра́хова

Згорнеш – клинець,
Розгорнеш – млинець.

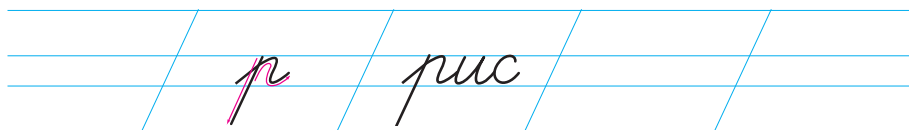

Він за поріг, а я – за пиріг.
(Скоромовка).

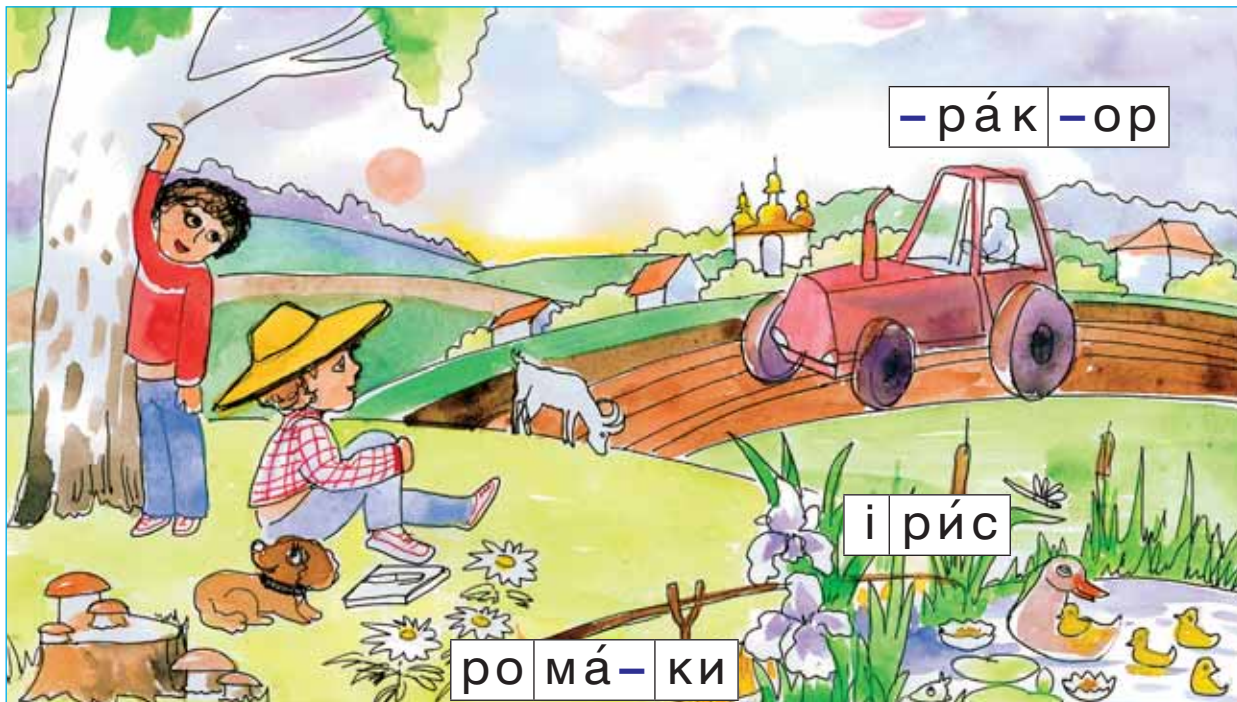
Виразне читання речень. Правильне написання і поєднання букв.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р

[p]
[p'] Р

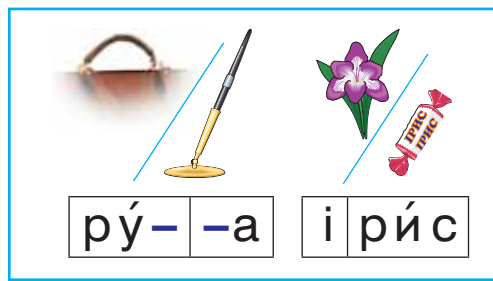
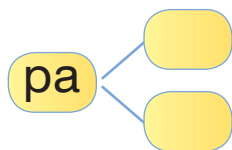

ра ру ро ри рі

ра́но – но́ра
ро́са – ро́сла

рі́с
ві́-рі́с
до-рі́с

ірі́с
рі́с
ріка́
ра́нок
но́ра

Виліз равлик на стеблинку,
Зупинився і завмер,
На собі несе хатинку,
А вона – як буква **Р**.

Звукове значення букви [p] в українській мові. Чітка вимова складів.

Р Роман у полі.

Р

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К
П
Р

Ра́но. На по́лі роса́. Рома́н і Руслáн на по́лі.
Рома́н і Руслáн коса́рї.
– Рома́н, он і Ромео!

– У Ромео ?

Роді́ка
Ра́ду
Редеу́ць
Ро́ман
Ру́скова

Кинув крі́п Про́кіп в о́кріп,
У о́кропі о́крім кро́пу
Кипи́ть коро́п для Про́копа.
(Скоро́мовка)

Інтонування речень. Записування слів, речень.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т

[т] Т
[т']

т торт тати

та ту то ти ті

ти-р

трактор – тракторіст

торт

та́то – та́т-ко
ма́ти – ма́-тін-ка

ту́т так
та́м то́му

таксі́
таксі́ст

тин
томі́
торт
ма́ти
виста́ва

Тук-тук-тук, ток-ток-ток –
Вибиває молоток.
Ним ви цвяхи заб'єте,
Схожий він на букву Т.

Звукове значення малої рукописної букви [т] в українській мові.

Т Тарас у полі.

Т

А

У

О

И

М

І

Н

В

Л

С

К

П

Р

Т

Та́то і ма́ти на по́лі.

Та́то і ма́ти Ната́лки і Мико́лки на по́лі. Тут ма́ти Тара́са і Ки́лінки. Там та́то Ті́мка і Тама́ри.

Тирно́ва
Ті́са
Ті́ргу-Жіу
Телеорма́н

Зачепивсь вагон за дріт:
„Їду, їду в далеч-світ.
Їду, їду не трясу,
Гей, сідайте підвезу”.

Виразне читання речень. Записування речень.

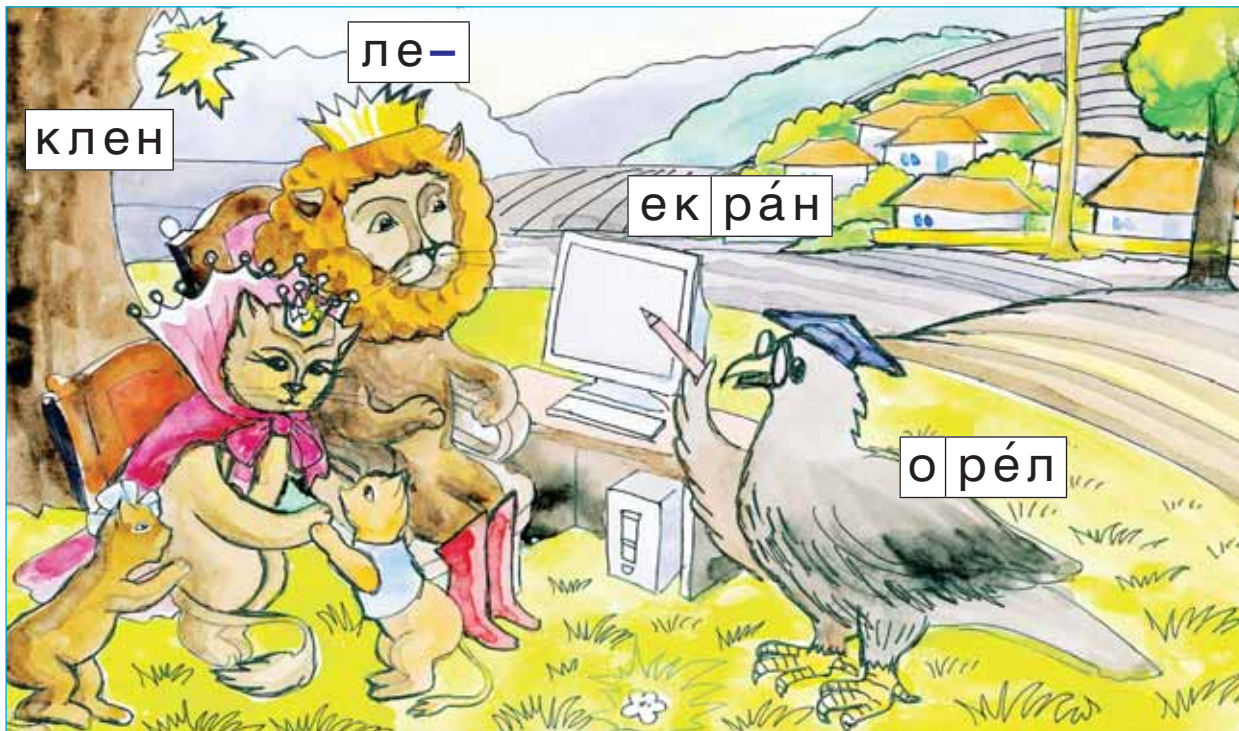
а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е

[e] е

е екран поле

ем ен ел ес ер те пе ке ве

оре
орел
степ
клен

селó
пóле
клéкіт
ростé

сестра́
малé
лелéка

5 1 2 4 6 3
р с е т а с

1 3 2
л в е

екра́н
весна́
лев
лелéка
орéл

Що майструє цей хлопчина?
До стовпця – аж три жердини.
– Відгадайте! – всіх зове.
Відгадали? – Буква **Е!**

Виокремлення звуку [e] в мовленні. Чітка вимова слів.

Є Елеонора – сестра.

Є

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К
П
Р
Т
Є

Еміліка і Елеонора – сестри.
Стало тепло. Елеонора присіла коло квітки.
Сестра попросила:

– Еміліко, не наступі тут на

Е́мма
Ельві́ра
Еміні́ску
Евелі́на
Емі́л

Землю рити я допомагаю,
Замість тисячі лопат
Я один копати рад.

Читання слів і речень. Списування друкованого і рукописного тексту.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д

[д]
[д'] Д

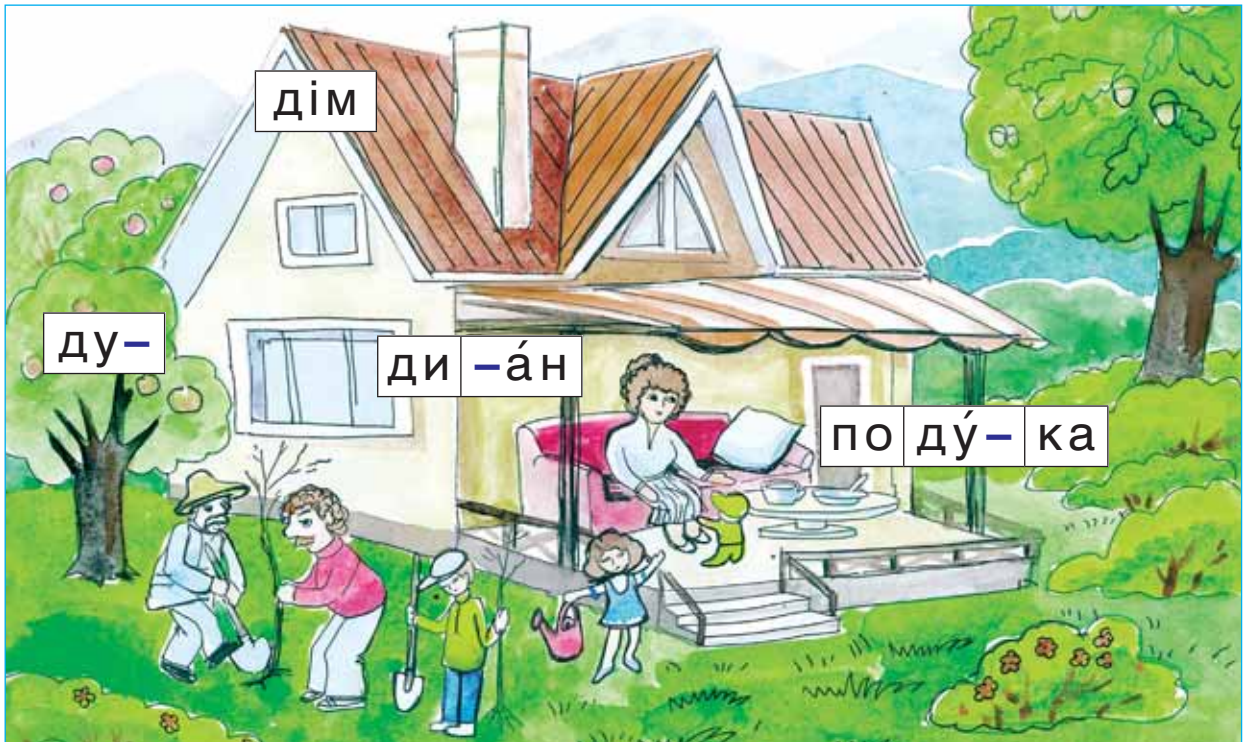

да – та
ди – ти

ди – ти
до – то

де – те
ду – ту

ді – ті

дам – там

дід – діти

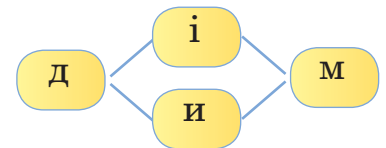
сад

рот – рід

плід – пліт

садóк

садíли

двір
дим
димáр
дрóва
мед

В домі Діми дим.
Ой, ходім туди, ходім.
Рятувати Дімин дім.

(Скоромовка)

М'яка вимова приголосного [д'] перед і. Регулювання дихання.

Д Дніпро – ріка.

Д

Родина

Та́то, ма́ма і ді́ти – ро́дина. Тут ро́дина.

Та́то – Дани́лко. Ма́ма – Дари́на. Ді́ти – Дми́тро і Ода́рка.

Діста́ли спі́лі і соло́дкі

. Сік тік на ру́ки.

Доло́ні ста́ли ліпкими. Смако́та!

Ді́на
Дуна́й
Долж
Дорого́й
Димбо́віца

Да, да, да – чиста ... (вода).
Ді, ді, ді – сидимо у ... (воді).
Де, де, де – нема риби ... (ніде).
Ди, ди, ди – вийшли всі з ... (води).

Письмо під диктовку. Написання великої букви в назвах імен, річок.

Перевір себе

1. Послухай і повтори за вчителем слова:
ніс, сіно, мила, мале, діти, тато.

2. Скажи, де в житті ти використовуєш ці предмети?

3. Прочитай слова:

нам – вам

мила – мили

дим – дім

рано – нора

липа – пила

4. Спиши речення у зошит.

Клава коло вікна. Роман у полі.

5. Склади діалог з 2–3-х реплік за малюнками.

Розрізнення сприйнятих на слух мовних одиниць. Чітка вимова.

Перевір себе

1. Прослухай речення і вивчи напам'ять.

Коси, коса, поки роса.

2. Усно склади речення за малюнками.

3. Прочитай речення.

Дніпро – ріка. Вона коло квітки.

4. Розташуй слова у правильній послідовності.

вилив Іван воду.

5. Постав запитання до малюнків.

Розуміння змісту прочитаного. Оформлення записів у зошитах.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з

[з]
[з'] З

з золото зал

за зу зо зи зі зе

зір
звір
зал

зоопарк
мороз
морозиво

золото
возити
казка

З С
коза коса
зерно село
зірка сітка

зір
замок
замок
озеро
зозуля

Збоку, знизу і згори
Схожа З на цифру три.
Є три зуби в буки З,
Ними все вона гризе.

Артикуляція звука [з]. Багатозначність слів.

З

Зелене – село.

З

А

У

О

И

М

І

Н

В

Л

С

К

П

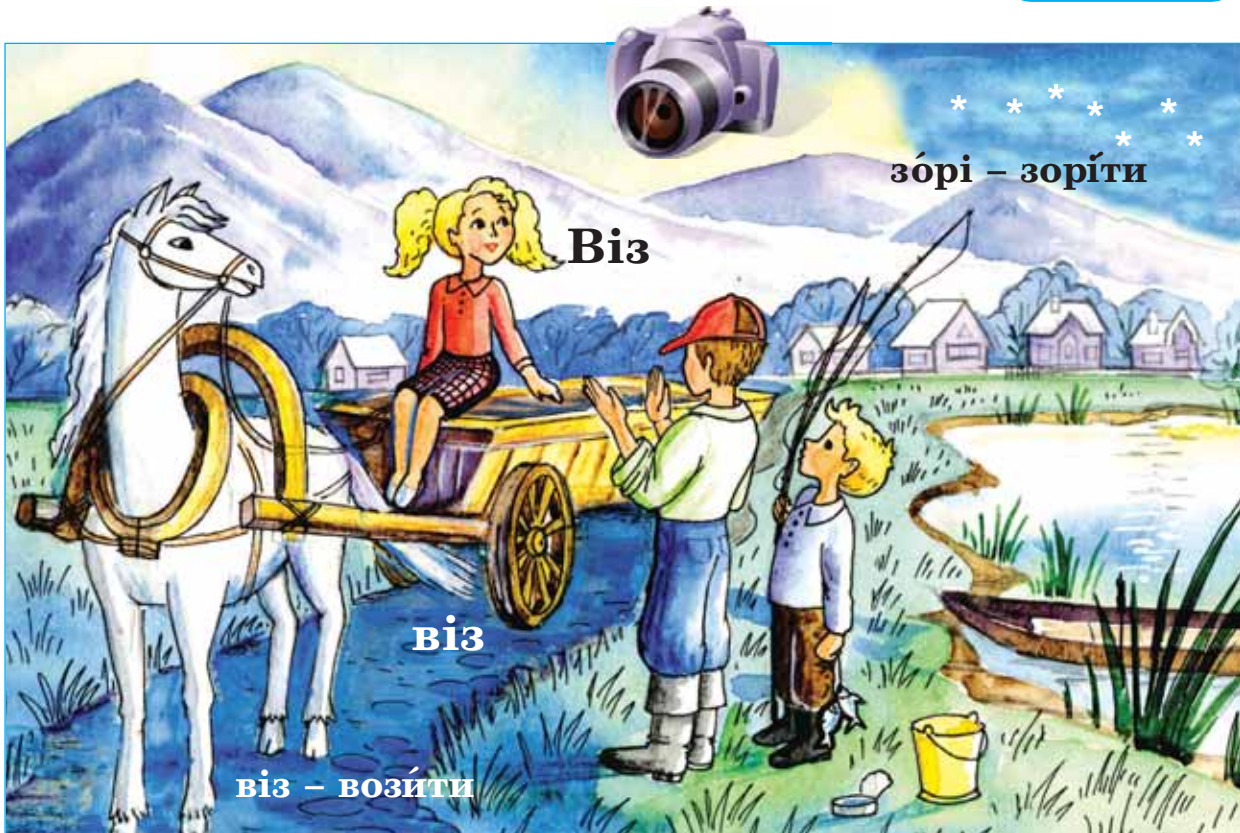
Р

Т

Е

Д

З

Селó Зелéне за óзером. Кóник і віз кóло óзера. На вóзі Зїна. Зінéл і Зорéл кóло вóза. У Зінéла вóдка і відрó. Дїти ловїли в óзе-рі

Зїна

Зб́я

Замфі́р

Залéу

Заха́р

Зу-зу-зу – по́годуй ... (козу).

За-за-за – йди до́дому ... (коза).

Зе-зе-зе – возом сіно ді́д ... (везе).

Зі-зі-зі – бу́де їсти що ... (козі).

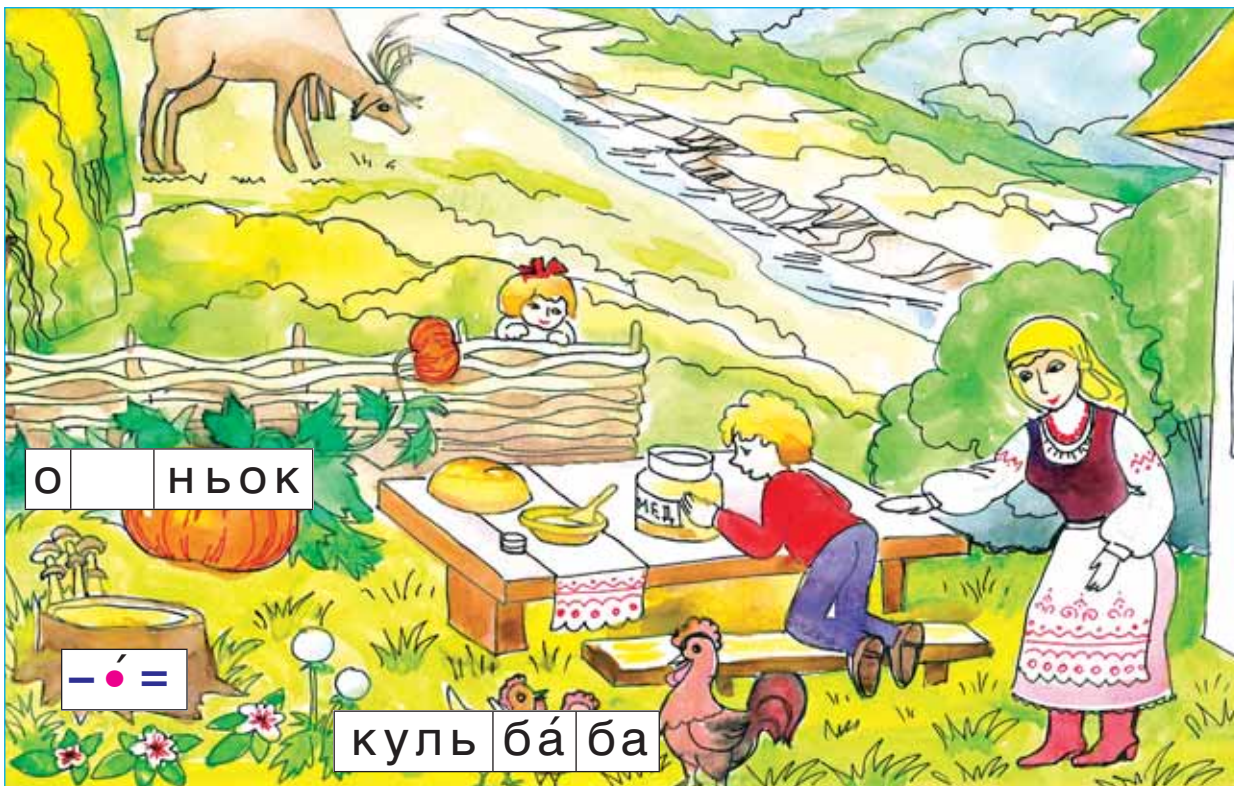
Самоконтроль під час письма. Правильне вживання букви з.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь

ь

НО – НЬО ЛЬ – ЛЬО СО – СЬО ТО – ТЬО

пень – пеньок

лід – льодок

пілоти – польоти

день – деньок

льон – льонок

колір – кольори

квітень
травень
опеньок
зелень
мальва

Я – не шість! Я – м'який знак!
Це повинен знати всяк.
Я – не літера нова.
Я пом'якшую слова.

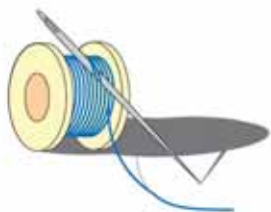

Слухання. Вимова м'яких приголосних.

ь Льон – рослина.

Ь

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К
П
Р
Т
Е
Д
З
Ь

Льон

А ось льон. Льон – польова́ культу́рна росліна. Він кві́тне сі́ньо-сі́ньо. Льон прино́сить вели́ку ко́ристь. І тка́нини, і ниткі́, і наві́ть лі́ки – усе з льону.

Емі́ль
Оле́сь

Іва́сь
Кузьма́

Васько́
Петру́сь

Васі́лько
Стьо́па

льон
день
сі́ньо
пень
ко́ристь

Мене в лісі залишили,
Щоб стирчав я цілий вік.
Під березами удень
Виглядає старий

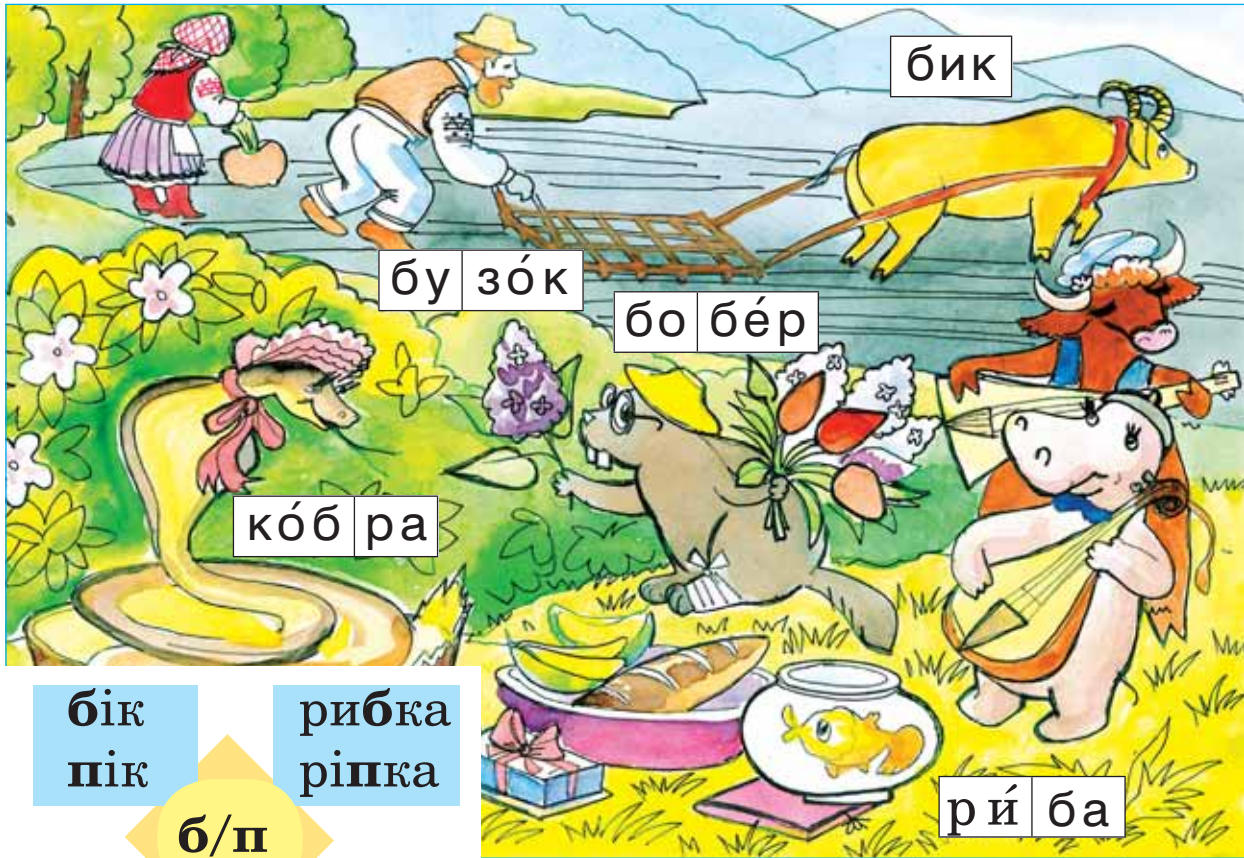
Правильне читання і відображення на письмі м'якості приголосних.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б

[б] б

б бозок брат

ба бу бо би бі бе

бік
пік
рибка
ріпка
б/п
зуб
суп
бабка
папка

батон банан боби
букет бузок бетон

брат
браті
брати
бобер
борона

Бабин біб розцвів у дощ,
Буде бабі біб на борщ.
(Скоромовка)

Розрізнення на слух звука [б]. Розмежування написання б-п.

Б Борисніч

Б

Борис – пекар. Він випік булкі. Борис роздав усі булкі, бублики і батони. Діти раді.

Добре діло роби сміло.

Богдан
Бреїла
Бая-Маре
Бухарест
Бакéу

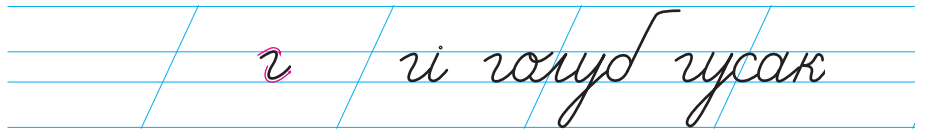
Сам пустий, голос густий,
Дріб вибиває, дітей збирає.

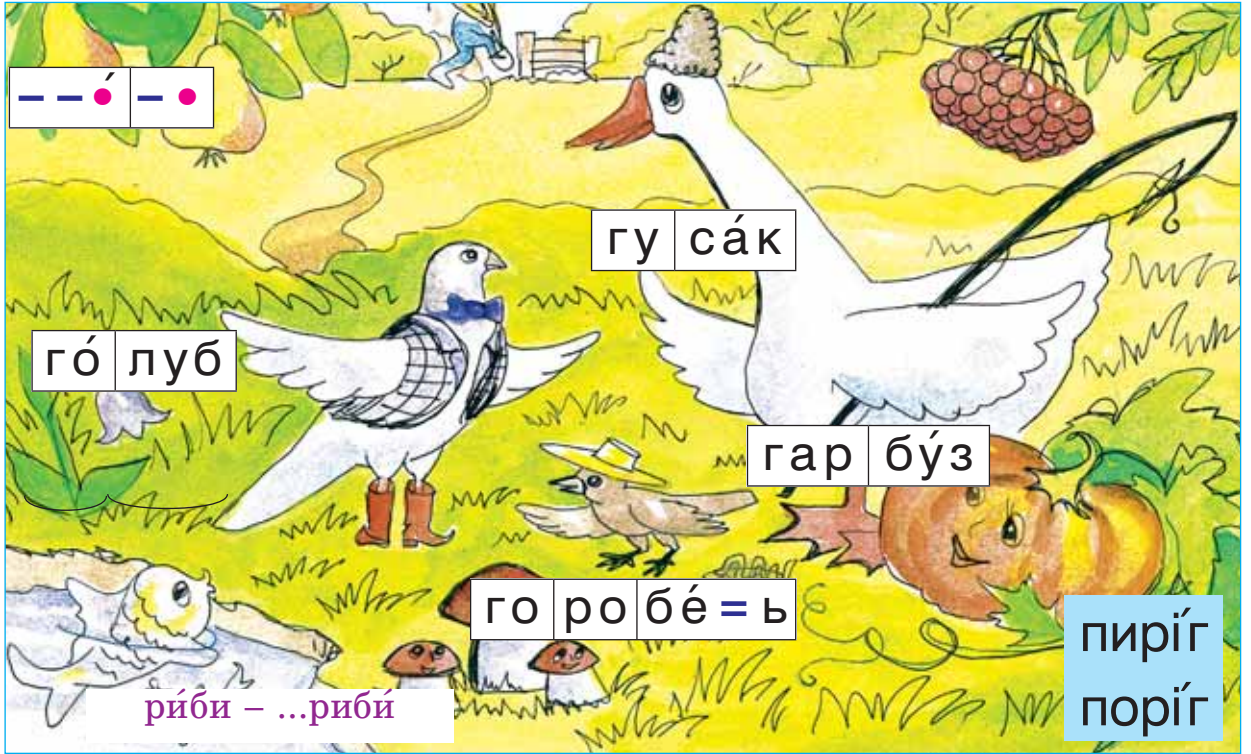
Вивчення напам'ять приказок. Письмо в зошиті.

- а
- у
- о
- и
- м
- і
- н
- в
- л
- с
- к
- п
- р
- т
- е
- д
- з
- ь
- б
- г

[ґ] Г

га гу го ги гі ге
 гру грі гар гор гри гре

горо́д	госпо́да
горо́дина	госпо́дар
горобі́на	господáрство

граб
 гарбўз
 гру́ша
 голуб
 зага́дка

Має Г і граб, і гай –
 Букву Г запам’ятай!

Артикуляція звуку [ґ]. Повторення за вчителем. Вимова слів і складів.

Г Ганна Гнатик

Г

А

У

О

И

М

І

Н

В

Л

С

К

П

Р

Т

Е

Д

З

Ь

Б

Г

Гна́тик, Га́нна, Га́лінка, Ігор та Оле́г мандрува́ли Карпа́тами. Там росту́ть дуб, горобі́на, бук і граб. Ді́ти були́ на Гове́рлі. Вони́ збира́ли ліка́рські росли́ни.

Гліб
Гафі́йка
Гове́рла
Горж
Гала́ць

Га-га-га та ге-ге-ге...
Це, напевно, буква ге?
Бо вона якраз така,
Наче шия в гусака. (В. Гринько)

Зв'язне читання. Написання великої літери у власних назвах.

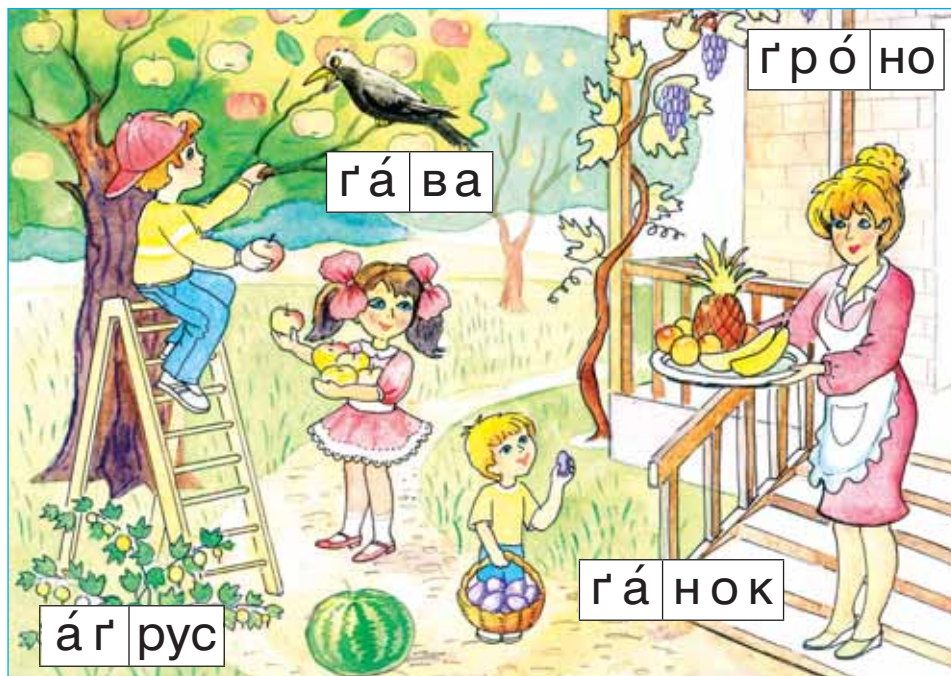
а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г

[r] r

ri ro rava

га гу го ги гі ге

грунт

гáзда

áгрус

гату́нок

гá ти

гá ти

гáва
гáнок
грунт
áгрус
гáзда

Буква Ге з ріжком вгорі
Посміхнулась дітворі:
– Щоб дзвінкішу чули мову,
Я прийшла в абетку знову.

Розрізнення на слух слів з літерами г та г. Чітка вимова.

Г Гелотами гуси.

Га-га-га, га-га-га:
– Ви сьогодні нам газда? –
Гусак Гнатика пита́в.
А він прúтиком погна́в:
– Ідіть, гúсоньки, на став!

Га́ва до́бре газдува́ла,
го́гель-мо́гель зготува́ла.

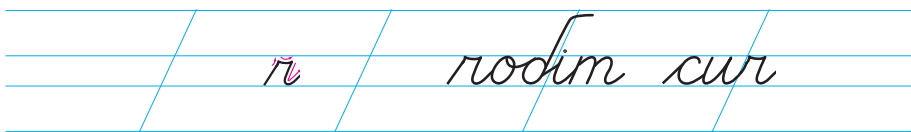
Гудзь
Галага́н
Гібралта́р
Ге́те
Га́ріба́льді

Га́ва га́ву запитала:
– Ти на га́нок не літала?
– Не літала я на га́нок,
То й прога́вила сніданок.

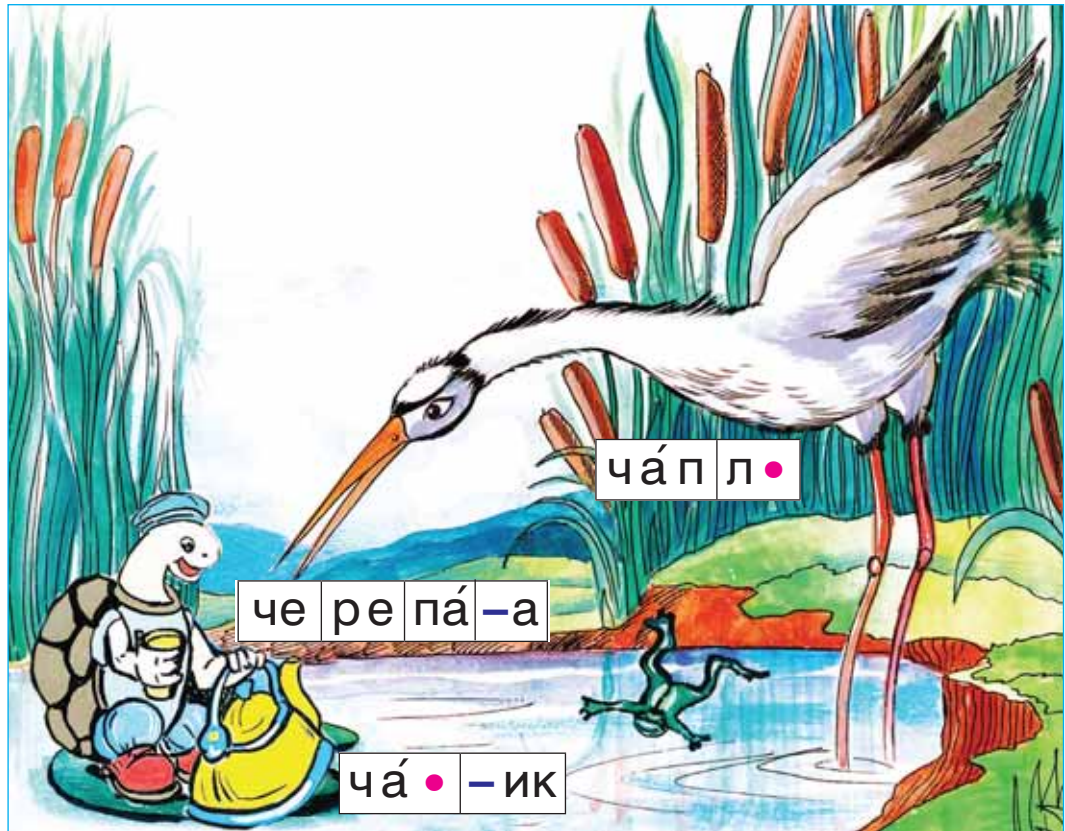
Написання слів з літерою г. Читання скоромовок. Власні назви.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч

[ч] Ч

ча чо чу чи чі че

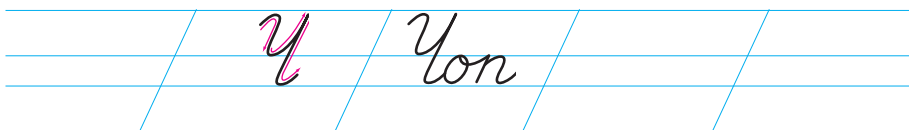
чу́ти	мовча́ти	косі́чки	чу́бчик
чекáти	чаба́н	стрі́чки	
ба́чити	вівча́р	чоло́	

ча́пля
пе́чиво
рі́чечка
смері́чка
ді́вчинка

Буква **Ч**, немов стілець.
Догори лиш ніжки.
Навіть з цифрою 4
Буква схожа трішки.

Усний опис малюнка з використанням слів із буквою **ч**.

Вівчар пасе овечок на полонині. Там зелена трава. У чабані сопілка. Марічка принесла чабанові обід.

Чезар
Чезара
Чернаводе
Чернівці
Черемош

Є у блюдечка подружка,
що одне лиш має вушко.
Можеш кралю цю зустріти,
як захочеш чай попиту.

Читання тексту вголос. Придумати заголовок. Велика літера у назвах.

- а
- у
- о
- и
- м
- і
- н
- в
- л
- с
- к
- п
- р
- т
- е
- д
- з
- ь
- б
- г
- ч
- й
-
-
-
-
-
-
-

[й] Й

й його його край

йо ай ей ий ій

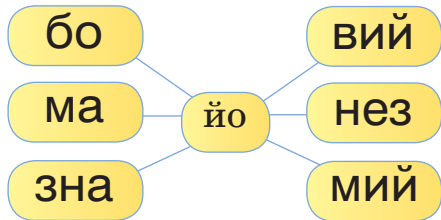

ЙОД

йод
ой
той

молодий – старий

малий – великий

рій
бій
гай
край
байка

йорж
добрый
дубовий
мій
свій

Складання розповіді за малюнком за допомогою вчителя.

Ї Йосип Йордан

– Йой-йой-йой! Йой-йой-йой!
Плаче гірко зайчик той.
Мама кличе на весь гай:
– Де ти, синочку-у-у? Стривай!

Йосип
Сергійко

Йордан
Андрійко

Надійка
Матвійко

Йов
Йоан
Йовілла
Йоаким
Йовá

Чи то дощик лє довкола,
Чи лютує завірюха,
Буква Й ніде й ніколи
Не скидає капелюха.

Творення нових слів за допомогою заміни складів. Написання слів.

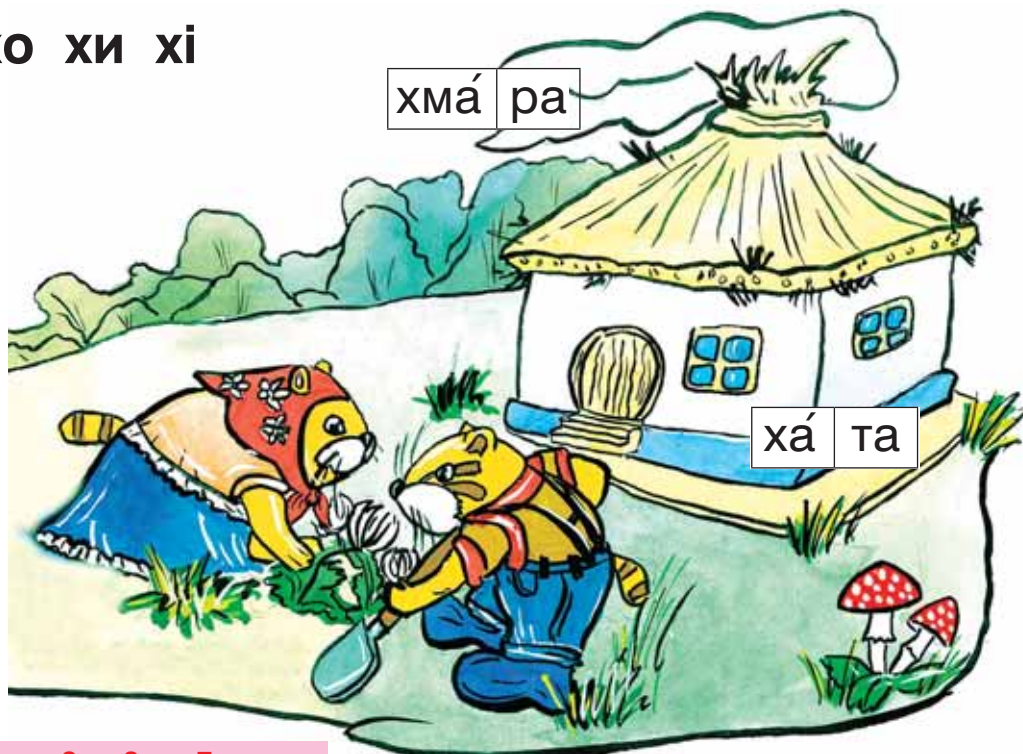
а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х

[x] X

х хо ху ох ех

ха ху хо хи хі

5 1 4 2 3 7
М М О У Х Р О

ха́та
хати́на
хаті́нка

хлі́б
хлі́біна
хліборо́б

хма́ра
хма́рно
хмарі́нка

хвилі́на
хвала́
хвалі́ти

хор
хто
хоч
хо́лод
хма́ра

рух
сміх
мох
помаха́в
помага́в

Слухання. Вимова звуків [х], [г] окремо й у словах.

Х Хома

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К
П
Р
Т
Е
Д
З
Ь
Б
Г
Г
Ч
Й
Х

- Хомá, ході́ до хоро́вóду!
- Ході́ти по ко́лу?
- Так. Ласка́во про́симо, бері́сь за ру́ки, співа́й і підніма́й но́ги: раз, два, три, раз, два, три...

Харéта
Хомá
Харитóн
Юхíм

Хитру сороку спіймати морока,
А на сорок сорок – сорок морок.
(Скоромовка)

Виразне читання окремих слів і речень. Написання великої букви.

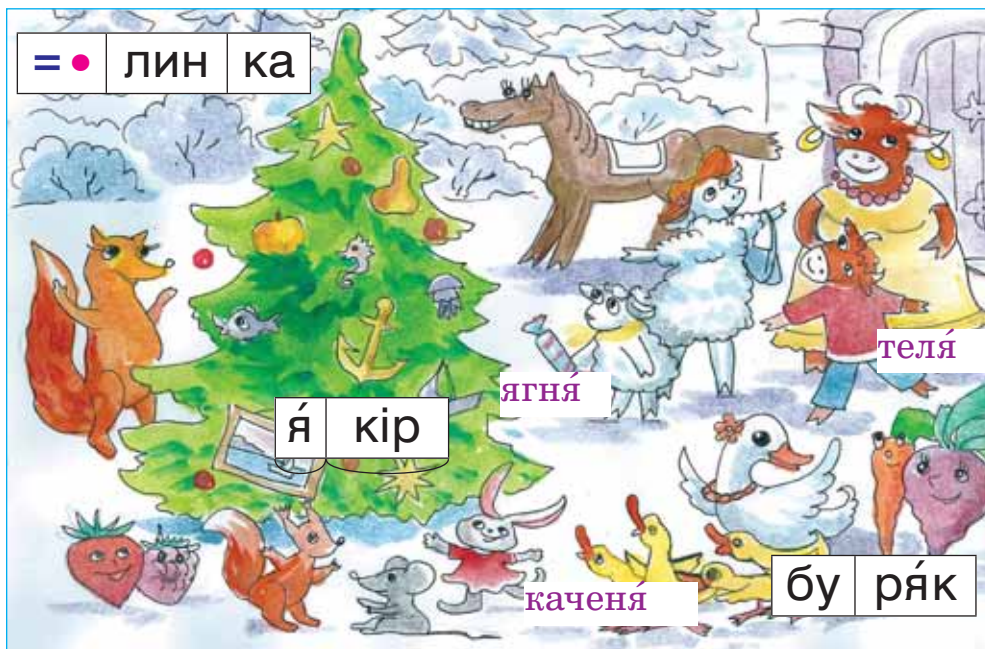
а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х

[йа] Я

я ня ял явір

ря дя зя ля ня тя ся

Який? Яка? Якé? Якї?

мóре	мóря	корова – теля
пóле	пóля	качка – каченя
		вівця – ягня
я́блуня	я́блуко	
ялі́на	я́сен	

ягня́
ягня́та
я́года
ялі́нка
теля́

Завжди в роті,
а не проковтнеш.

Співвідношення звуків і букв у словах з літерою я.

Я Ясси – місто.

Ясси – гарне місто

- Яно, ти була у Яссах?
- Так.
- Якé місто Ясси?
- Дуже гарне місто!
- А ти була в парку Копоу?
- Була. Там – ліпа Емініску. Він там відпочивав і гуляв.

Ярема
Ярослава
Яків
Яломаца

Восени не в'яне,
а взимку зеленіє.

Уважність під час письма. Визначення кількості звуків у словах з я.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х
я
ж

[ж] Ж

жс

жито жу жук

жа жу жо жи жі же

жіти
жіто
жарт

жати
жатка
жаль

смуга – смужка – на смузі
дорога – доріжка – у дорозі

жук
вуж
ліжко
ніжки
жираф

Жу-жу-жу, жу-жу-жу,
Своїх діток стережу, –
Каже жук. І стереже.
Він і сам, як буква Ж.

Чергування ж-з. Правильна вимова.

Ж

Жанна

Ж

А

У

О

И

М

І

Н

В

Л

С

К

П

Р

Т

Е

Д

З

Ь

Б

Г

Г

Ч

Й

Х

Я

Ж

Жабі сумно в жабурині.
Жабі б крила журавлині,
Журавлем би скрізь літала,
Жабенят розвеселяла.

Жанна
Жорж
Жоржётта
Жозефіна

Жатка жваво жито жне,
Жатку жнець не дожене.

Вивчення віршика напам'ять. Навички граматичного

Повторення

1. Послухай і повтори за вчителем слова.

Льон – польова культурна рослина.

2. Розташуй слова у правильній послідовності.

морі кораблі плывуть У

3. Прочитай пари слів.

бік – пік

зуб – суп

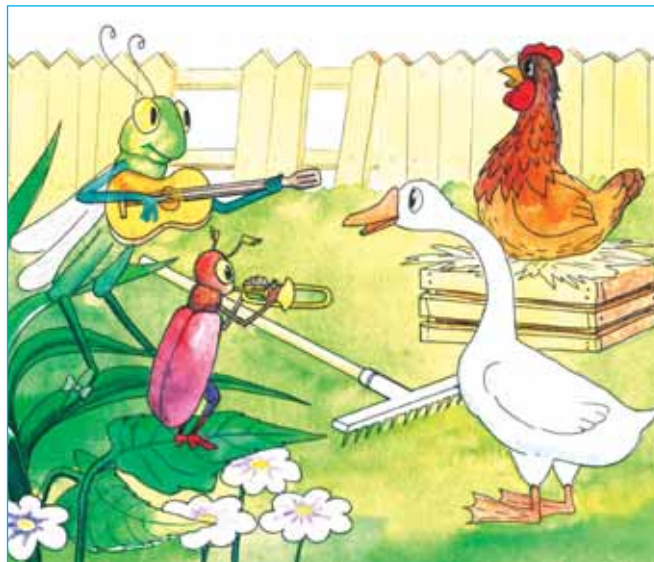
рибка – ріпка

бабка – папка

4. Перепиши речення.

Добре діло роби сміло.

5. Побудуй діалог за малюнком.

Сприйняття на слух і розрізнення слів – назв, ознак та дій.

Перевір себе

1. Прочитай і вивчи напам'ять.

Гава добре газдувала,
ґогель-могель зготувала.

2. Хто що робить на малюнку?

3. Прочитай речення.

Чабан пасе овечки на полонині.

4. Спиши у зошит з друкованою основою.

Яси – місто.
Йосип спіймав йоржа.

5. Постав запитання до малюнків.

Розуміння змісту прочитаного. Оформлення записів у зошитах.

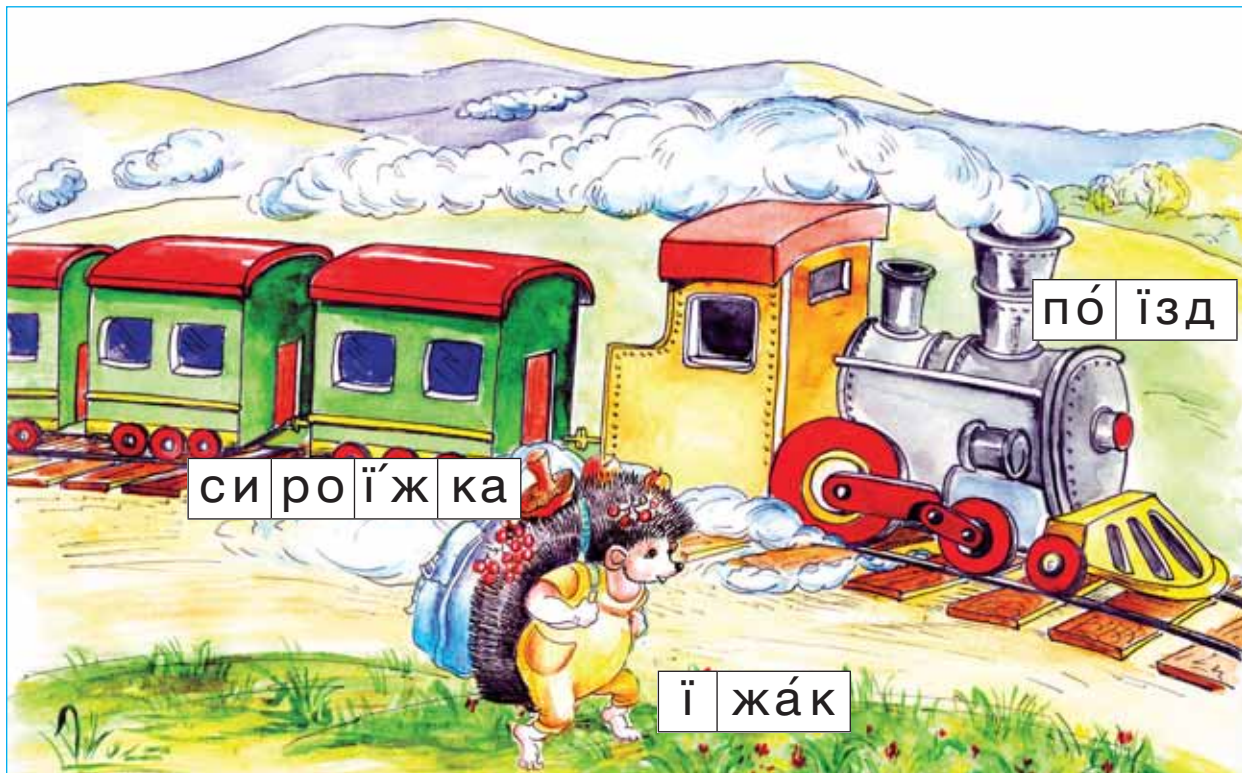

- а
- у
- о
- и
- м
- і
- н
- в
- л
- с
- к
- п
- р
- т
- е
- д
- з
- ь
- б
- г
- ґ
- ч
- й
- х
- я
- ж
- ї
-
-
-
-
-
-

[йі] і

ї їжа їду

си ро ї ж ка

по їзд

ї жа к

я їм
ти їси́
він їсть

ми їмо́
ви їсте́
вони їдять

країна
українка

гай – гаї
край – краї
рій – рої

вона́ – її́

мій – мої́

іду́
їду́
рої́
краї́

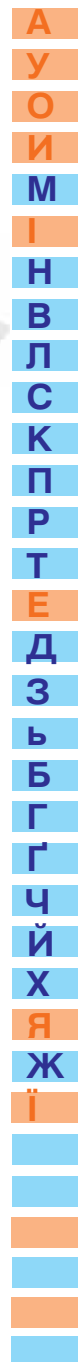
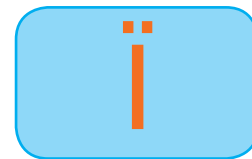
їжа
мрії
поїзд
герої́

їжа́к
їха́в
стої́ть
мої́

Звукове значення букви ї. Удосконалення вимови звуків [i], [йі].

Ї Україна Ївга

Українка я маленька,
З України батько й ненька,
На Вкраїні – вся родина,
Всім нам ма́ти – Україна.

Їла
Їда
Їмель
Їглава
Ївга

Ранні птахи солов'ї,
Покажіть нам букву Ї!
Буква Ї така ж, як І,
Тільки крапок зверху дві.

Вивчення напам'ять. Написання власних назв з великої букви.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х
я
ж
ї
ш

[ш] Ш

ш ма юш школа

ша шо шу ши

вішивка
вишивати
вишиванка

шити
пошити
швачка

дощка – діжка
шішка – ложка

1 3 2 5 4
д ш о а к

шішка
шайба
шість
кожушок
аркуш

шумно
шепче
шелестить
рушила
шіла

шіна
рушник
машіна
шайпка
шарф

Порівняння дзвінких і глухих приголосних. Чітка вимова.

Ш Шевченко

Ш

Шéпче вітер: „Ша-ша-ша!
Шубку білочка знайшла!”
Шелестить травá похіла:
„Шубку білочка купила!”
Шéпчеш ти, і вірю я:
„Шубка в білочки – своя”.

Сашко
Мишко
Лукаш
Тиміш

Шакіра
Шанель
Штраус
Шекспір
Шварценеггер

Ша – ша – ша – у класі тиша,
Шу – шу – шу – підтримай тишу.

Розстановка розділових знаків. Виразне читання. Велика літера.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х
я
ж
ї
ш
ц

[ц]
[ц'] Ц

ц цук сценка

ца цо цу ци ці це

кри ні ця

цэг ла

цу це ня

цирк
цвіт

залізни́ця
суні́ця

хлопець
цукерки

пра́ця
со́нце

цукерки
цирк
ціна
суні́ця
залізни́ця

Ців-ців-ців, ців-ців-ців!
Налетіло горобців.
Ців-ців-ців, ців-ців-ців!
Погодуйте горобців!

Складання речень зі словами **цей, ця, це, ці**. Вимова [ц], [ц'].

Ц Цецино – гора.

Ц

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К
П
Р
Т
Е
Д
З
Ь
Б
Г
Г
Ч
Й
Х
Я
Ж
Ї
Ш
Ц

- Добридень, Цукерко! Куди йдеш?
- Іду на іменіни до дівчинки Ірини.
- Візьмі і мене.
- Ти брудний, негάρний.
- Не цурайся мене. Аджé якби не я, Цукровий буряк, то не було б і тебе.

Целан
Цэбя
Цендерей
Цицерон
Цвітана

Сидить Марушка в семи кожухах.
Хто її роздягає,
Той сльози проливає.

Розділові знаки у діалозі. Розвиток уміння розігрувати діалоги.

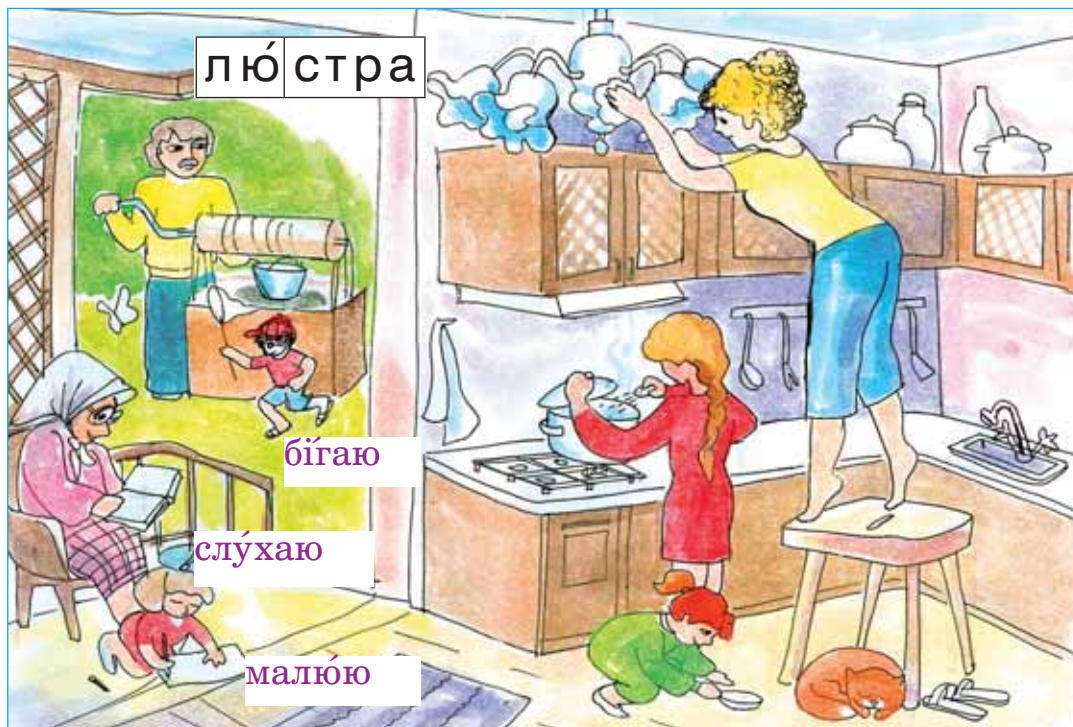
а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х
я
ж
ї
ш
ц
ю

[йу] Ю

ю юний бігаю

НЮ ЛЮ ДЮ ТЮ СЮ ЦЮ

зна́й	зна́ю	кі́ця	кі́цю	крині́ця	крині́цю
чита́й	чита́ю	спи	сплю	води́ця	води́цю
любі́	люблю́	соли́	солю́	суні́ця	суні́цю
		варі́	варю́		

ювелі́р
юрі́ст
любі́сток
лю́стра
чита́ю

– Як зробити букву **Ю**?
Здогадавсь, Іванку?
– Букву **І** до **О** приб'ю
На коротку планку.

Співвідношення кількості букв і звуків у словах з буквою ю.

Ю Юра Юля

Ю

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К
П
Р
Т
Е
Д
З
Ь
Б
Г
Г
Ч
Й
Х
Я
Ж
Ї
Ш
Ц
Ю

Юрчик з Юликом – браті.
Разом в школу будуть йти.

Юля
Юра
Юстін
Юстіна
Юхім

Ю-ю-ю! Ю-ю-ю!
Танцювати я люблю.
Юю-юю-юю! Юю-юю-юю!
Я гуляю і працюю!

Письмовий звуко-буквенний аналіз слів.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х
я
ж
і
ш
ц
ю
щ

[шч] Щ

щ / щасливо дощ

ща що шу ши щі ще

пуща
щавель
горщик

борщ – б^орщ^ик
дощ – д^ощ^ик
кущ – к^ущ^ик

щедрий – скупий

3 6 1 5 2 4
р к г и о щ

щеня
пуща
щавель
горщик
дощик

– Розкажи про букву **Щ**!
– Та вона така ж, як **Ш**,
Тільки в неї, – каже Костик, –
Як гачок, праворуч хвостик.

Слухання. Вивчення звукосполучення [шч]. Правильна вимова.

Щ Щербиниці – село.

Щ

А

У

О

И

М

І

Н

В

Л

С

К

П

Р

Т

Е

Д

З

Ь

Б

Г

Ґ

Ч

Й

Х

Я

Ж

Ї

Ш

Ц

Ю

Щ

Щедрик, щедрик,
Щедрівочка.
Прилетіла ластівочка.
Та й стала нам щебетати,
Вість радісну повідати.
Щедрий вечір!
Добрий вечір!

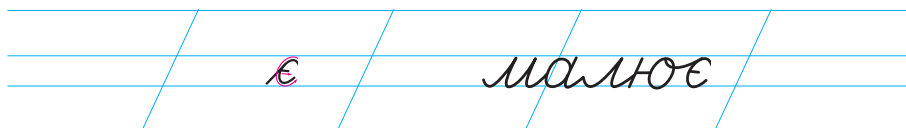
Щедрін
Щерба
Щербанюк
Щеголь
Щепетуха

Щиглі в куцах пищали,
Щоранку сповіщали:
„В куцах вітрище свище,
Гуляє морозище”.

Виразне читання і вивчення напам'ять щедрівки. Велика буква.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х
я
ж
ї
ш
ц
ю
щ
є

[йє] Є

НЕ ЛЕ ТЕ СЕ ЄД ЕЛ

трéте
радiє
спiвáє

малює
годує
розумiє

заглядáє
краєм
лунає

немає
не має

радiє
розумiє
заглядáє
краєм
лунає

лiтне
сiне
граємось
купаємось
ёднiсть

Вимова [є] на початку слова і складу, після голосних і приголосних.

Є

Єва Євгенко

Є

А

У

О

И

М

І

Н

В

Л

С

К

П

Р

Т

Є

Д

З

Ь

Б

Г

Ґ

Ч

Й

Х

Я

Ж

Ї

Ш

Ц

Ю

Щ

Є

Євгѐнко і Євдокім – браті́. Вони́ ча́сто хо́дять на рі́чку. Ї́м по-до́бається яскра́ве лі́тнє со́нечко і сі́нє не́бо.

– Ми ра́зом відпочива́ємо, – ка́же Євгѐнко.

– Тако́ж гра́ємось, купа́ємось, ло́вимо ри́бу, – доповнює Євдокі́м.

Є́ва

Євгѐн

Євдокі́я

Євдокі́м

Євро́па

Єнот навчав синка єнота:

– Є в лісі річка і болото.

Є мисливець – він полює,

Єгер є; він ліс пильнує. (О. Кононенко)

Правильне творення і написання слів – назв дій з літерою є.

а
у
о
и
м
і
н
в
л
с
к
п
р
т
е
д
з
ь
б
г
г
ч
й
х
я
ж
ї
ш
ц
ю
щ
є
ф

[ф] ф

ф ф фа фара

фа фо фу фи фі фе

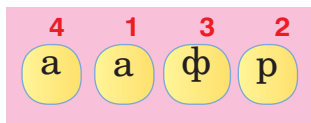
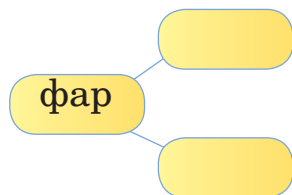
світ ло ф́ор

фо то а па рат

те ле ф́он

ту́ф лі

фа́ра
фа́рба
фіа́лка
фа́рф́ор
фе́рмер
фо́рма
фа́кел
фа́ртух
профе́сія

фаза́н
фон
футбо́л
фе́я

фе́рма
фа́кел
світлофо́р
профе́сія

Особливості вимови звуку [ф]. Складання речень за малюнком.

Ф

Федір гуляв.

Ф

Відгадай загадку!

Намалювати можна нею
Будинки, хмари і поля,
Зелену затишну алею,
Високі гори і моря.
Зачарувати можна нею –
Така чудова й гарна!
Ти знаєш, як зовуть цю фею?
Її зовуть, звичайно, ф...а.

Фросінка
Софійка
Гафійка
Федір

А
У
О
И
М
І
Н
В
Л
С
К
П
Р
Т
Е
Д
З
Ь
Б
Г
Г
Ч
Й
Х
Я
Ж
І
Ш
Ц
Ю
Щ
Є
Ф

Філарет
Фокшань
Фрасен
Фалтічень
Феліція

– Що це, що це за підскоки?
Це ж у кого руки в боки?
– Буква **Ф** на довгій ніжці
Пострибала по доріжці.

Виразне читання вірша. Записування тексту під диктовку.

Емма і Ельвіра – сестри.

Люлі-люлі, мій синочку

(Колиско́ва пі́сня)

Люлі-люлі, мій синóчку,
Зроблю́ тобї́ коли́сочку,
Зроблю́ тобї́ коли́сочку
Та й пові́шу на дубóчку.
Сóнце зійде – обі́грїє,
Роса́ впаде́ та й скупáє.
Листóк впаде́ та й накрі́є,
Ві́трєць ста́не – зако́ліше,
Птах прілеті́ть – заспівáє.

де́рево – дере́ва
се́ло – се́ла
сестра́ – се́стри

весло́ – ве́сла
перо́ – пе́ра
верба́ – ве́рби

Зразу став сумнівний звук:
Село – села.
Звук виразно зазвучить
Як писать тебе навчить. (Д. Білоус).

Творення пестливих слів. Вимова ненаголошених [е], [и] в словах.

Оленка біля телевізора.

Олénка малéнька

- Олénко малéнька,
Чомú ти радéнька?
- Бо в мéне весéла рідня́.
- Чомú в тебе́ óчі такі голубéнькі?
- На нéбо дивлю́ся щодня́.

Платóн Воронько́

малé – вели́ке
висо́ке – низьке́

земля – небо
солодке – гірке

мечі́ – меч
степі́ – степ
кричі́ть – крик
клено́вий – клен

Ослик восени охрип –
Захворів, мабуть, на грип.
Ослик кашля, ослик чха
І хрипить: – Ох-а, ох-а.

Особливості читання вголос. Дотримання темпу мовлення.

Євгенко малює, а Єва співає.

Розглянь малюнки. Що робить Євдокім?

Складі за малюнками розповідь „Ранок школяра”. Використай такі слова: прокидається, встає, застеляє, умивається, одягається, снідає, прощається, йде.

міти – міє
шіти – шіє
ма́ти – має
мрі́яти – мріє
ду́мати – ду́має

У крамниці єноти
Запитали: – Є ноти?
– Є ноти, є ноти,
Шановні єноти! (А. Камінчук)

Усне складання розповіді з використанням заданих слів.

Синє небо. Осіннє сонце.

Вісне небо синє,
Синє, та не те;
Світить, та не грїє
Сонце золотє.

Яків Щоголів

лє
дає

міє
віє

слухає
сїдає

купує
шіє

Євген горіхи роздає: – Оце моє, оце – твоє.

– А це чиє?

– Це теж моє...

– А у вас такий Євгенко є?

Адекватне виконання інструкцій вчителя стосовно навчальних дій.

Не земля родить хліб, а руки.

Мудрість людей

Біля селá – полі. Широ́ке-широ́ке, о́ком не оки́неш.

Диві́лися ді́ти вранці́, як лю́ди о́рють його́. Диві́лись опі́вдні, як засі́вають до́бірним зерно́м. А ввече́рі, коли́ з полі́ додо́му йшли́ сто́млені́ лю́ди, ді́ти спита́ли в них:

о́рють
опі́вдні
сто́млені
наві́що
а́дже

медо́вий – мед
греча́ний – гречка
зеле́ний – зе́лень
вече́ріє – ве́чір
щече́че – ще́біт

Аудіювання. Визначення кількості слів у реченні.

Що посієш, те й пожнеш.

– Навіщо від зорі до зорі працювати? Адже на землі й травичка зелена, й квіти гарні самі ростуть.

Люди посміхнулися і так відповіли дітям:

– Тому ми весь день у полі працюємо, що одну мудрість знаємо: „Не земля родить хліб, а руки”.

Юрій Ярмиш

Хочеш їсти калачі – не сиди на печі.

пéчі
но́чі
калачі́

пéчиво
вúлиця
диктáнт

Кожен ранок на галяві
Спритно роблять вільні справи.
Раз, два, три, чотири, п'ять,
Люблять білочки стрибать. (Фізкультхвилинка)

Списування рукописного та друкованого тексту.

Їду, їду – нема сліду.

їхати

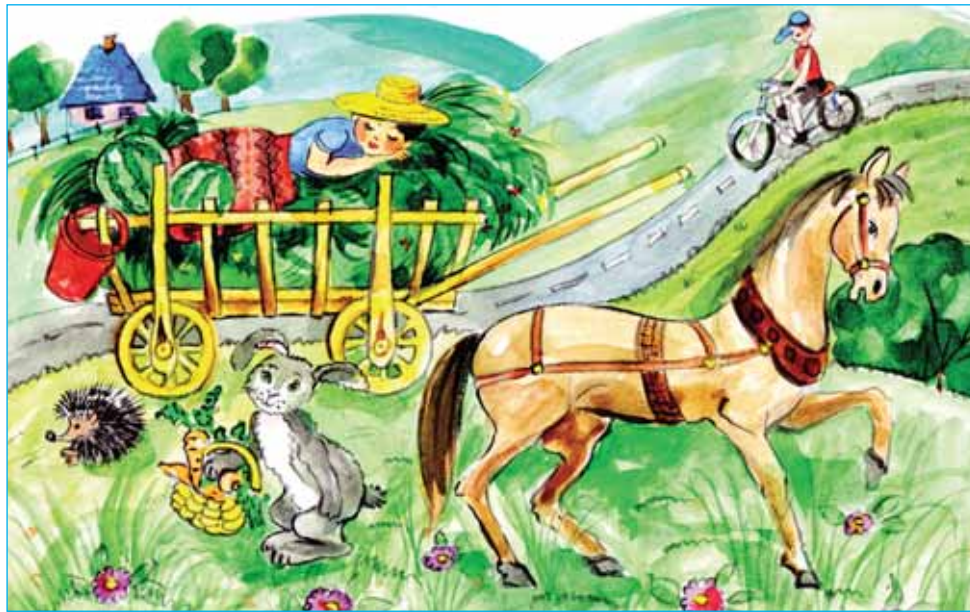
доїхати

переїхати

приїхати

заїхати

проїхати

Їде віз по дорóзі,
Їздовий спить на вóзі.
Їжачок згорну́всь в клубок,
Їжить голки на візо́к.

їда́льня
їсти
їстівни́й
їзди́ти

Їжак, їжаченя,
Їздять по гриби щодня.
Їжачиха помагає,
Сироїжки їм збирає.

Слухання і розуміння сюжетного тексту. Чітка вимова [і], [й], [йі].

Йосип спіймав йоржа.

йог

бульйон

мільйон

йогурт

район

павільйон

Йосип кошеня гукав,
Йодом ранку лікував:
– Йод пекучий, пострибай,
Йорж колючий, не чіпай.

його́
йод
йо́га
йо́гурт

Білий, а не сніг,
Твердий, а не камінь,
Солодкий, а не мед.

Виконання мовних завдань. Написання буквосполучення **йо**.

[дз] ДЗ

дз

дзеркало

дза дзо дзу дзи дзі дзе

дзёркало
дзижчати
дзвеніти
дзвеніть
видзвонювати
дзвін
дзвінкий
дзэнькіт
дзэнькнути
дзвоніти

Дзвоник кліче нас до школи,
А дзвіночки клічуть в поліе.

дзіга
дзёркало
дзвін
дзэнькіт

Дзижчить над житом жвавий жук,
Бо жовтий він вдягнув кожух.

Опис малюнка із використанням слів з буквосполученнями дз.

Dz Dзюрчить вода.

Дз

дзюркіт
дзюрча́ти
дзюрча́ння
дзюрчи́ть
дзя́вкати
дзя́вкання

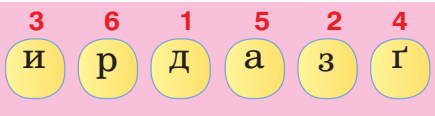
дзьо́бнути
дзюдó дзига
дзигар
дзиглик

Задзвони́в
синє́нький дзвóник
на стеблі́.

Поскака́в
зелє́ний ко́ник
по землі́.

дзьоб – дзьоби

дзьо́б
дзюрча́ти
дзя́вкати
дзижча́ти
дзвені́ти

Гава гудзик відшукала,
І в гніздо собі поклала.
„Я газдиня-мастериця,
Все в гадзівстві знадобиться!”

Розрізнення слів зі сполученнями [дз], [дз´]. Правильне читання.

Дятел має міцний дзьоб.

Лісовий майстер

- Стук! Стук! – чути дзвінку дятлову пісню.
- Що ти робиш, дятле? – запитує сойка.
- Нове дупло видзьобую.
- Гарна, затишна хатка буде. А стару ж кому залишив?
- Іншим пташкам. Вони таких міцних дзьобів не мають. Нехай живуть, шкідливих комах знищують.

Аудіювання. Виокремлення слів за певними ознаками.

Дзвінка дятлова пісня.

Вірно людям я служу,
Їм дерева стережу,
Дзьоб міцний і гострий маю,
Шкідників ним добуваю.

дзвініця
дзвінко
дзусь
видзьобую

Стоїть собі літчком
На городі тіточка,
Світлокоса, білочуба,
а на ній зелена шуба.

Виразне читання. Дотримання гігієнічних вимог у процесі письма.

[ДЖ] ДЖ

дж

ходжу

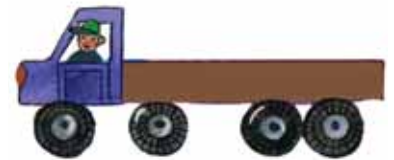
ходжу́

сиджу́

їжджу

воджу́

бджола́
джміль
їжджу
воджу́
сиджу́

Не жужжу, коли сиджу.
Не жужжу, коли ходжу.
Не жужжу, коли працюю.
Я жужжу, коли кружусь!

Аудіювання. Творення слів на означення ігрових дій.

Дж Джоконда

Дж

Джерельце під вербо́ю
вибліскує водо́ю.
Прийду́ до ньо́го й до ладу́
порозчища́ю, обкладу́.
І задзвени́ть, і заспи́ва
во́да джерельна, мов жива́.

джерелó
джерельна
джу́ра
джгут
джу́нгли

День народження у джунглях
Відзначає Джонатан.
Одягнув нарядні джинси,
Відбиває джаз у дзбан.

Виразне читання віршів. Пояснення написання слів з дз, дж.

,

м'яч п'ять

б'ю п'ю в'ю б'є п'є в'є

сім'я
ім'я
хлоп'я

п'є
з'їзд
б'ють

пам'ять
комп'ютер
подвір'я

солов'ї
солов'ята
голуб'ята

м'яч
п'р'я
сім'я
ім'я
б'ють

Це не літера, а знак –
Не поставиш абияк!
З ким у нього дружба є?
Тільки з Ю, Я, Ї, та Є!

,

Виокремлення на слух в мовленнєвому потоці слів з апострофом.

М'ята пахне.

,

Посадила м'яту ма́ти,
Па́хне м'я́та ко́ло ха́ти.
Бу́ду м'я́ту полива́ти,
Хай цвіте паху́ча м'я́та.

м'я́та
п'я́ть
де́в'ять
п'я́так
па́м'я́ть

Лежа́ть п'я́ть п'ята́ків.
На ко́жному п'ята́ку ще по п'ята́ку.

Розвиток пам'яті. Вдосконалення оформічних навичок.

,

подвір'я

Пес кудлатий

Пес кудлатий рано з будки
 Обтрусившись, виліз хутко.
 Радий все оббіг подвір'я,
 Скубнув курочку за пір'я,
 А індіка хап за хвіст.
 Став індік на півен зріст:
 – Ти мене не зачіпай!
 Я король тут, пам'ятай!

Іванна Блажкевич

в'юн
 п'є
 здоров'я
 солов'ї

У ворота він летить,
 Як зумієш гол забить.
 Скаче весело по полю,
 Незамінний у футболі.

Слухання. Змістовий поділ речень з допомогою пауз, мелодики.

пам'ятай

,

Лічилка

Раз, два, три, чотири, п'ять –
Вийшов зайчик погулять.
Як нам бути, що робити?
Треба зайчика зловити.
Будем знову рахувать:
– Раз, два, три, чотири, п'ять...

А Б Е Т К А

Аа	Бб	Вв	Гг	Ґґ	Дд	Ее
(а)	(бе)	(ве)	(ге)	(ґе)	(де)	(е)
Єє	Жж	Зз	и	іі	її	Йй
(є)	(же)	(зе)	(и)	(і)	(ї)	(йот)
Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр
(ка)	(ел)	(ем)	(ен)	(о)	(пе)	(ер)
Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч
(ес)	(те)	(у)	(еф)	(ха)	(це)	(че)
Шш	Щщ		ь		Юю	Яя
(ша)	(ща)		(м'який знак)		(ю)	(я)

Інтонування речень. Навички самоконтролю під час письма.

Повторення

1. Послухай і повтори за вчителем прислів'я.

Хто день починає з зарядки,
у того всі справи в порядку.

2. Назви зображене. Добери слова – назви кольорів.

3. Прочитай, розстав слова в алфавітному порядку.

Зима морозна на дворі,
Замети білі на землі.

4. Відгадай загадку. Запиши відгадку в зошит.

Білий, а не сніг, солодкий, а не мед.

5. Склади діалог з 2–3-х реплік за малюнками.

Розвиток умінь будувати речення і складати розповідь.

Перевір себе

1. Прослухай речення, повтори за вчителем і вивчи напам'ять.

Слово до слова – складається мова.

2. Назви зображене. Добери слова – назви дій.

3. Прочитай скоромовку. Знайди однакові звуки.

В чаплі чорні черевички,
Чапля чапа до водички.

4. Поясни, як ти розумієш прислів'я.

Де багато пташок, там немає комашок.

5. Постав запитання до малюнків.

Вдосконалення навичок написання слів і речень. Розділові знаки.

Сучава

Сучава – край б́укових лісів, зелéних Карпáтських гір та швидкі́х річо́к. У Суча́ві є за́мок Ште́фана Вели́кого, Музе́й се́ла, Історичний музе́й, університе́т, ліце́ї, шко́ли, дитя́чі устано́ви, монасти́р Свято́го Йоáна то́що.

Суча́ва – край наро́дних умі́льців і ціка́вих легенд. Хто хоч раз побува́в у цьо́му чарі́вному куто́чку Руму́нії, не забу́де його́ краси́, його́ до́брих, приві́тних і працьові́тих люде́й.

Фестива́ль

– Окса́но, розкажі́, будь ласка, про свою́ у́часть у фестива́лі в Ті́мішо́рі?

– Впе́рше самості́йно я відвідувала мої́х ро́дичів у Ба́на́ті. Вони́ розпові́ли, що ко́жного ро́ку у Ті́міші відбува́ється Мі́жнародний украї́нський фестива́ль. У музе́ї етні́чних менши́н зберіга́ються украї́нські оберéги, костю́ми, посúд, зібрані́ з усі́х пові́тів Руму́нії. Тут відчува́ється вели́ка любóв і пова́га до старо́внних речéй та історично́го мину́лого. Музе́й відвідує́ багато́ украї́нських тури́стів.

Той незабу́тній день запам'ята́ється мені́ назавжди́, як урок збере́ження і продо́вження украї́нської культу́ри, націо́нальних звича́їв і тради́цій.

Виконання фонетико-графічних завдань. Виразне читання.

Дельта Дунаю

Вчитель запитує:

- Де ви, діти, провели канікули?
- Я побувала в чарівній казці – Дельті Дунаю, – повідомила Лєся.
- Де це? Розкажі! – допитувались діти.
- Дельта Дунаю знаходиться недалеко від Тульчі.
- Звідки ти це знаєш? – запитав Юрко.
- Екскурсовод розповів. Дельта має дві тисячі двісті квадратних

кілометрів, зберігає біля ста видів риб, є домівкою для трьох тисяч чотирьохсот видів тварин, а також понад тисячі різних видів рослин. Дельта Дунаю займає перше місце в Європі по зберіганню дикої природи. Дельта Дунаю є спадщиною ЮНЕСКО.

Констанца

Констанца – місто на березі Чорного моря. Це світовий порт. Сюди припливають кораблі з усього світу.

Констанца – четвертий порт в Європі.

У місті є безліч пам'яток історії та культури: площа Овідію, Дельфінарій, Акваріум (де живе понад шістьдесят видів риб із Чорного моря і Дельти Дунаю), музей, магазини. Це – місто-курорт. Тут відпочиває багато людей.

Виділення інтонацією початку і закінчення речення, тексту.

Екскурсії

- Батькі запітують дітєй, де вони були?
- Ми були на Мараморощені.
 - Що цікавого ви там бачили?
 - Ми приєдналися до українців з п'яти повітів під час урочистого відкриття пам'ятника Тарасу Шевченку.
 - А де цей бюст знаходиться?
 - Це перед українською церквою в Сігету-Мармацієй.
 - Що ще цікавого ви дізналися?
 - Ми відвідали ліцей Т. Г. Шевченка, де збираємося продовжувати навчання українською мовою, зустрілися з народними умільцями, читали вірші, співали, танцювали.

Складання усної розповіді про міста Румунії, в яких живуть українці.

Тарас Шевченко

Перед тобою – портрет геніального українського поета Тараса Григоровича Шевченка.

Народився Тарас у селі Мобинці на Черкащині. Ще малим хлопчиком він почав складати вірші. У них поет писав про рідну Україну, її чудову природу і життя людей. Шевченко вірив, що настане такий час, коли український народ буде вільним і щасливим.

Для дітей Тарас Шевченко склав „Буквар”, написав багато віршів.

Ім'я Тараса Григоровича Шевченка відоме у всьому світі.

...Світає,
край неба палає,
соловейко в темній гаї
сонце зустрічає.
Тихесенько вітер віє,
степі, лані мріють,
між ярами над ставами
верби зеленіють.

➔ Прочитай текст. Що з описаного у вірші ти можеш побачити, а що почути? Випиши з вірша слова з буквою є.

Назви, скільки абзаців в цьому тексті.

Лéся Українка

Видатна дóнька українського наро́ду Лéся Українка народілася і віросла на Воли́ні. Ще дівчинкою Лéся вівчила і зна́ла багáто різ-них мов. Вірші вона́ почала́ складáти з дев'я́ти ро́ків. Поетéса писáла також твóри для дітéй.

Як дити́ною, бувáло

Як дити́ною, бувáло,
Упадú собі́ на ли́хо,
То хоч в сéрце бiль дохóдив,
Я собі́ вставáла тíхо.
„Що, болiть?“ – менé питáли,
Алé я не признавáлась:
Я бу́ла малóю гóрда, –
Щоб не пла́кати, я смiя́лась.

Виділення інтонацією різних за метою висловлювання речень.

Іва́н Франко́

Іва́н Я́кович Франко́ – великий український письменник. Усю свою творчість він присвятив Україні. Дуже любив Іва́н Франко́ кни́ги. Він прочита́в їх немало й заповіда́в дітям за́вжди дру́жити з кни́гою. Написа́в багáто дитячих віршів, оповіда́нь і казо́к.

Надійшла весна прекрасна,
Многоцвітна, тепла, ясна,
Мов дівчина у вінку.
Ожили лу́ги, дібро́ви,
Повно го́мону, розмо́ви
І пісе́нь в чагарнику́.

➔ Яку ка́зку в обро́бці Іва́на Франка́ ти зна́єш?

Вдосконалення навичок самоконтролю під час письма.

ВЕЛІКДЕНЬ

Христос воскрес!

Радість небо нам являє,
Паска краса день вітає,
Радуйтеся щиро ніні –
Бог дав радість всій родині
Бог дав радість нам з неба
Христос воскрес!
Христос воскрес!

➔ Розкажі, як святкують Великдень у твоїй родині.

Бережіть птахів!

З настанням весни повертаються з теплих країв перелітні птахи. Вони оселяються у садах і лісах. Навесні у птахів багато турбот. Вони знищують шкідників дерев – жучків, комах.

Особливо старанний дятел. Недарма його називають санітаром лісу.

Не руйнуй пташиних гнізд! Руйнівники гнізд – вороги природи.
Охороняй птахів! Завжди їм допомагай!

Складання усної розповіді про традиції сім'ї.

Скоромовки

Зáздрийть білка в лісі лісу –
Лис лисічки ніс із лісу.

В ча́плі чо́рні череви́чки,
Ча́пля ча́па до води́чки.

Одна́ соро́ка –
одна́ моро́ка,
А на со́рок соро́к –
со́рок моро́к.

Чистомовки

На боло́ті жураве́ль жува́в журавлі́ну,
А у лісі їжачо́к – живи́льну ожі́ну.

Жа́бка в жо́втому жаке́ті,
Жук в зеле́ному жиле́ті.
Жа́ба гудзи́к застиба́є,
Жук годи́нничка вийма́є.

Використання в мові усталених виразів: прислів'їв, приказок.

Повторення

1. Закінчи думку.

В українській мові є такі голосні звуки: а, о

На письмі вони позначаються буквами: а, о

2. Розташуй букви у правильній послідовності.

а, я, м, с, л, у

ш, н, к, р, у, и

3. Назви спочатку голосні звуки, а потім – приголосні.

[р] [у] [к] [о] [н] [с]

4. Утвори слова, використовуючи такі букви.

б, ш, о, ь, і, с, и

5. Добери слова, в яких є дві букви а.

Зразок: машина

6. Перепиши, вставляючи пропущені букви.

На...ша дер...ава – Румунія.

Бу...арест – столиця Р...мун...ї.

7. Зроби звуко-буквенний аналіз:

дощ, осінь, клик, ялина

Зразок: день – 4 букви, 3 звуки.

8. Утвори нові слова від поданих:

співати, танцювати, читати, грати

Зразок: бігати – бігова.

Перевір себе

1. Прочитай, а потім постав наголос у словах.

Мова – краса спілкування.

Мова – як сонце ясне.

Мова – то предків надбання.

Мова – багатство твоє.

2. Прочитай речення, закінчи думку.

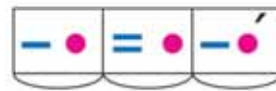
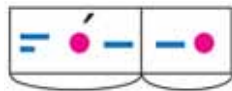
Ми розмовляємо

Наші батьки

3. Зроби звуко-буквенний аналіз:

своє, яблуна, корж, поїзд

4. Підбери слова до схем.

5. Перепиши в алфавітному порядку.

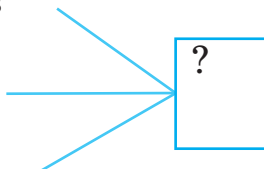
Слово чемне – кожному приємне.

6. Допиши слова. Що вони означають?

беріз

квіт

трав

Зміст

Школа. Клас / 4	б – Б / 58-59
Вітання. Знайомство / 5	г – Г / 60-61
„Ріпка” / 6	ґ – Г / 62-63
Дитячі ігри / 8	ч – Ч / 64-65
„Коза і семеро козенят” / 9	й – Й / 66-67
Кольори. Лічба / 10	х – Х / 68-69
Город / 11	я – Я / 70-71
Сад / 12	ж – Ж / 72-73
Осінь / 13	Повторення / 74
Ферма / 14	Перевір себе / 75
Село / 15	ї / 76-77
Місто / 16	ш – Ш / 78-79
Народні звичаї / 17	ц – Ц / 80-81
Повторення / 18	ю – Ю / 82-83
Перевір себе / 19	щ – Щ / 84-85
а – А / 20-21	є – Є / 86-87
у – У / 22-23	ф – Ф / 88-89
о – О / 24-25	дз – Дз / 98-99
и – И / 26-27	дж – Дж / 102-103
м – М / 28-29	Апостроф (') 104-107
і – І / 30-31	Повторення / 108
н – Н / 32-33	Перевір себе / 109
в – В / 34-35	Сучава / 110
л – Л / 36-37	Фестиваль / 110
с – С / 38-39	Дельта Дунаю / 111
к – К / 40-41	Констанца / 111
п – П / 42-43	Екскурсії / 112
р – Р / 44-45	Тарас Шевченко / 113
т – Т / 46-47	Леся Українка / 114
е – Е / 48-49	Іван Франко / 115
д – Д / 50-51	Великдень / 116
Перевір себе / 52	Скоромовки. Чистомовки / 117
Перевір себе / 53	Повторення / 118
з – З / 54-55	Перевір себе / 119
ь / 56-57	

ISBN 978-606-31-0000-0

9 786063 105982